

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Základní škola Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace

Školní metodik prevence : Mgr. Ivana Málková

Název a adresa školy	Základní škola Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace
Zřizovatel	Statutární město Jihlava
Ředitelka	Mgr. Ivana Málková
Email	ivana.malkova@jungzs.cz , podatelna@jungzs.cz
Zástupce ředitelky	Mgr. Jiří Kucian, DiS.

Školní metodik prevence	Mgr. Ivana Málková
Specializační studium	Ano - Vysočina Education
E-mail	ivana.malkova@jungzs.cz ,
Konzultační hodiny	po domluvě kdykoliv

Výchovný poradce	Mgr. Pavel Koreň
Požadované vzdělání	ano
E-mail	pavel.koren@jungzs.cz
Konzultační hodiny	po domluvě

Kariérový poradce	Mgr. Alena Veliká (Mgr. Pavel Koreň)
Specializační studium	Ne
Školení	Kariérové poradenství na školách, zapojení IKAPII
E-mail	alena.velika@jungzs.cz
Konzultační hodiny	kdykoliv po telefonické či osobní domluvě

	Počet tříd	Počet žáků
Přípravná třída	1	10
1. stupeň	3	59
1.stupeň třídy §16odst.9	1	12
2. stupeň třídy §16odst.9	4	46
celkem	9	127

Obsah:

Úvod.....	7
I. Teoretická část	8
1. Zajištění primární prevence v České republice	8
2. Základní pojmy a jejich vymezení	10
3. Systém prevence rizikového chování v České republice	12
3.1 Horizontální úroveň koordinace v rámci ČR	12
3.2 Vertikální úroveň koordinace v rámci ČR	12
4. Cílové skupiny prevence rizikového chování	13
5. Školní dokumenty k prevenci	14
5.1 Primární prevence rizikového chování u žáků a školní vzdělávací program	14
5.2 Školní preventivní strategie	15
5.3 Minimální preventivní program	15
5.4 Program proti šikanování	16
5.5 Krizové plány	16
5.6 Vnitřní směrnice	16
6. Minimální preventivní program	16
6.1 Minimální preventivní program	17
6.2 Požadavky na minimální preventivní program	18
6.3 Pojetí minimální preventivní program	21
7. Zajištění primární prevence ve škole, úkoly a role jednotlivých participujících stran na minimálním preventivním programu	22
7.1 Ředitel školy a školského zařízení	22
7.2 Školní metodik prevence	23
7.3 Třídní učitel	25
7.4 Žáci	25
8. Postup při zpracování Minimálního preventivního programu	26
8.1 Charakteristika školy a její vnitřní zdroje	26
8.2 Vnější zdroje školy	27
8.3 Stanovení cílů Minimálního preventivního programu školy	28
8.4 Skladba aktivit pro jednotlivé cílové skupiny	28
8.5 Dokumentace a další součásti MPP	29

8.6	Evaluace a efektivita	31
II.	Praktická část	34
	Minimální preventivní program (MPP)	34
1.	Úvod	34
2.	Základní údaje, charakteristika školy	34
3.	Informační zdroje	37
3.1	Vnitřní informační zdroje	37
3.2	Vnější zdroje, spolupráce s ostatními subjekty	37
4.	Analýza současného stavu ve škole	38
4.1	Sociální a jiné okolí	38
4.2	Informace od rodičů, zákonných zástupců žáků	39
4.3	Informace od žáků	39
4.4	Informace od pedagogů, metodika prevence, výchovného poradce	39
4.5	Riziková místa ve škole pro výskyt nežádoucích jevů	44
5.	Garant programu, participace	44
6.	Vymezení cílové skupiny	45
7.	Cíle	45
7.1	dlouhodobé	45
7.2	střednědobé	46
7.3	krátkodobé	47
8.	Realizace Minimálního preventivního programu	49
8.1	Metody a formy práce	49
8.2	Zaměření primární prevence	51
9.	Program preventivních aktivit pro jednotlivé cílové skupiny	52
9.1	Primární prevence ve školních a mimoškolních programech	53
9.2	Nespecifická a specifická prevence pro žáky ve výuce, součást školního vzdělávacího programu, učebních osnov	53
9.3	Specifická prevence	53

9.4 Projekty školy	55
9.5 Nespecifická primární prevence	56
9.6 Volnočasové aktivity pro žáky	57
10. Vzdělávání pedagogů	58
11. Personální zajištění prevence	59
12. Metodické a koordinační činnosti	62
13. Spolupráce s okolím	64
13.1 Spolupráce s rodiči, zákonnými zástupci, aktivity	64
13.2 Aktivity podporující spolupráci školy	65
13.3 Spolupráce – kontakty	68
14. Evaluace a efektivita	72
15. Legislativa	72
Závěr	74
Literatura a informační zdroje	75

Přílohy

Příloha 1: Nespecifická a specifická prevence pro žáky zařazena do vyučovacích předmětů

Příloha 2: Poučení o základních zásadách bezpečného chování a soužití ve škole, během školního vyučování a na akcích pořádaných školou

Příloha 3: Primární prevence v třídních hodinách

Příloha 4: Nápadník pro podporu dobrých vztahů mezi žáky

Příloha 5: Nepřehlédni, trápíš-li se kvůli šikaně *Pomůžeme Ti! / leták pro žáky*

Příloha 6: Přehled neomluvených hodin

Příloha 7: Dotazník k záškoláctví

Příloha 8: Krizové plány

ÚVOD

Vstup žáka do školního prostředí je jeho zásadním zlomem v jeho životě. Ve větší míře se odpoutává od rodičů, hledá si kamarády v širším spektru. Začíná se z něho tvořit sociální člověk, který je mimo jiné vystaven nástrahám, který současný svět nabízí. Tím se mu ale také otevírá cesta do oblasti, kterou můžeme nazvat rizikové chování.

Snahou každé školy by mělo být zajistit bezpečí svých žáků, připravit je do života, naučit je předcházet rizikovým projevům chování, vychovat žáky k zdravému životnímu stylu a ke zvládání těžkých životních situací.

V teoretické části se zprvu zaměřuji na zajištění primární prevence v České republice a celkový systém na horizontální i vertikální úrovni pro jednotlivé cílové skupiny. Zabývám se popisem a vymezením jako je prevence, primární prevence, rizikové chování. Následně popisuji školní dokumenty k primární prevenci ve škole. Těžištěm závěrečné práce je Minimální preventivní program, postup při jeho zpracování, struktura, cíle, evaluace efektivity programu.

V praktické části se věnuji konkrétnímu Minimálnímu preventivnímu programu základní školy. Charakterizuji školu, uvádím základní údaje, informační zdroje, analyzuji současný stav ve škole. Vymezuji cílové skupiny a cíle, metody a formy práce, zaměření primární prevence. Velkou část tvoří program preventivních aktivit, nespécifická a specifická prevence. Zabývám se také personálním zajištěním prevence ve škole a participací. Minimální preventivní program by měl být vždy zhodnocen, proto je část práce věnována evaluaci a efektivitě.

Důležitou součástí je legislativa, která se rizikovým chováním a prevencí u dětí a mládeže zabývá. V příloze jsou vytvořené tiskopisy, návody na práci v třídnických hodinách a krizové plány na jednotlivá riziková chování.

Pokud má prevence správně fungovat, měli by minimální preventivní program znát všichni pedagogové a zapojit se do jeho realizace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Zajištění primární prevence v České republice

V České republice koordinuje aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Tuto koordinaci zabezpečuje ve spolupráci s krajskou institucionální úrovní - krajskými školskými koordinátory prevence, na úrovni bývalých okresů prostřednictvím pedagogicko-psychologických poraden - metodiků prevence a zároveň v úzké vazbě na činnost samotných primárních uživatelů a realizátorů programů primární prevence rizikového chování škol a školských zařízení - školních metodiků prevence. Díky takto nastavenému vertikálnímu systému vedení je vytvořen stabilní systém koordinace a řízení od úrovně státní, přes samosprávné, až po úroveň místní.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v souladu se Strategií prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, Národní strategií protidrogové politiky, Strategií prevence kriminality – všechny strategie vždy na příslušná období, § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, Koncepcí státní politiky pro oblast dětí a mládeže, kde vymezuje aktuální terminologii, která je v souladu s terminologií v zemích EU a začlenění prevence do školního vzdělávacího programu a školního řádu, popisuje jednotlivé instituce v systému prevence a úlohu pedagogického pracovníka, definuje Minimální preventivní program, doporučuje postupy škol a školských zařízení při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže.

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- záškoláctví,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy,
- negativní působení sekt,
- sexuální rizikové chování,

Aktivita škol by měly směřovat k prokazatelně efektivní specifické primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neefektivní primární prevence. K rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech:

traumatických zážitků - domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování výchovy dítěte, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo také praktický návod pro školy „Co dělat když“, který obsahuje velice detailní a přitom praktické doporučení ředitelům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách.

2. Základní pojmy a jejich vymezení

Pojmy vychází ze základní terminologie Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013- 2018.

Prevence (z lat. praevenire, předcházet) – znamená soustavu opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilí a podobně.

Primární prevence u žáků – základním principem prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností, zvládání zátěžových situací osobnosti, zachování integrity osobnosti.

Cílem je zabránit výskytu rizikového chování nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence – aktivity a programy, zaměřené specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o :

- všeobecnou prevenci - zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- selektivní prevenci - zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- indikovanou prevenci - je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Efektivní primární prevence – kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, především programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládání konfliktů a zátěžových situací, odmítání legálních a nelegálních návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládání úzkosti a stresu apod.

Neúčinná primární prevence - zastrašování a přístup: „prostě řekni ne“, citové apely, pouhé předávání informací, jednorázové akce, potlačování diskuse, znevažování osobních postojů žáka, přednášky, sledování filmu bez další diskuze, besedy s bývalými uživateli na základních školách, nezapojení žáků do aktivit a nerespektování jejich názorů. Hromadné kulturní či sportovní aktivity nebo návštěva historických a kulturních památek, by měly být pouze doplňkem, na který by měla vždy navazovat diskuse v malých skupinkách.

Rizikové chování - zahrnuje rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince a/nebo ohrožují jeho sociální okolí. Rizikové chování představuje různé typy chování, které se pohybují na škále od extrémních projevů chování „běžného“ (např. provozování adrenalinových sportů) až po projevy chování na hranici patologie (např. nadměrné užívání alkoholu, cigaret, kofeinu či nelegálních drog, násilí).

Metodické doporučení MŠMT reflektuje aktuální terminologii – rizikové chování. Pojem sociálně patologické jevy je pojmem sociologickým a postihuje fatální jevy ve společnosti (alkoholismus, krádeže, vraždy apod.), k nimž mimo jiné také musí směřovat opatření primární prevence. Ve školním prostředí pedagogové pracují s rizikovým chováním, vůči němuž zaujímají účinná primárně preventivní opatření s cílem minimalizace projevů i rizik takového chování a případně je diagnostikují a následně přijímají efektivní opatření.

3. Systém prevence rizikového chování v České republice

Systém primární prevence je na horizontální i vertikální úrovni, kde jsou jasně a transparentně legislativně vymezeny koordinační mechanismy, role, kompetence jednotlivých orgánů a institucí a jejich činnost včetně stanovení pravidel komunikace mezi nimi.

Aby byla prevence efektivní, musí být realizována v úzké spolupráci jednotlivých subjektů.

Při procesu koordinování systému jsou využívány horizontální (meziresortní) a vertikální (od státní přes krajskou až po místní úroveň) postupy a nástroje. Koordinační mechanismy se prolínají na horizontální, tak i vertikální úrovni.

3.1 Horizontální úroveň koordinace v rámci ČR

MŠMT

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo vnitra - Republikový výbor pro prevenci kriminality

Úřad vlády České republiky - Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

3.2 Vertikální úroveň koordinace v rámci ČR

MŠMT

Krajský školský koordinátor prevence

Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně

Ředitel školy a školského zařízení

Školní metodik prevence

Pedagogický pracovník - Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci)

4. Cílové skupiny prevence rizikového chování

Děti a mládež

Obecná populace dětí a mládeže - není identifikována podle individuálních rizikových faktorů.

Věkové kritérium definuje populaci dětí a mládeže do pěti cílových skupin:

Předškolní věk (3-6 let)

Mladší školní věk (6-12 let)

Starší školní věk (12-15 let)

Mládež (15-18 let)

Mladí dospělí (18-26 let)

Na tuto skupinu se zaměřují programy všeobecné primární prevence.

Specifické skupiny dětí a mládeže

Jedná se o skupiny dětí a mládeže se zvýšeným rizikem problémů s chováním (např. děti z rodin, kde je páchána trestná činnost, se závislostí na alkoholu apod.).

Na tuto skupinu se zaměřují programy selektivní primární prevence.

Jednotlivci vykazující rysy rizikového chování

Jedná se o jednotlivce, kteří svým chováním vykazují určité rysy rizikového chování (např. mladí experimentátoři s drogami, záškoláci apod.)

Na tuto skupinu se zaměřují programy indikované primární prevence.

Rodiče

Zejména rodina s rizikovými faktory – děti pocházející z rodin, kde se vyskytují rizikové faktory jako např. užívání alkoholu a jiných omamných a psychotropních látek, domácí násilí, trestná činnost, jsou ve svém vývoji více ohroženy vznikem rizikového chování. Existuje též řada různých typů programů pro rodiče, jejichž cílem je změna rizikového prostředí a vztahů, v nichž vyrůstají jejich děti.

Veřejnost

Laická i odborná veřejnost má nepochybně vliv na vývoj jedince a je proto nezbytné aktivní zapojení veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu.

Pracovníci v primární prevenci rizikového chování

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence a úspěšnosti primárně preventivních programů jsou vzdělaní a kvalifikovaní pracovníci v primární prevenci rizikového chování, kteří jsou vybaveni odpovídajícími znalostmi, dovednostmi a způsobilostmi podle úrovně, kterou v primární prevenci zajišťují.

Na úrovni školy se jedná především o ředitele škol, dále pak pedagogy, kteří jsou nositeli preventivního a výchovného potenciálu – školní metodiky prevence, výchovné poradce, školní psychology, učitele etické výchovy, učitele výchovy k občanství a ke zdraví, multikulturní výchovy, osobnostní a sociální výchovy apod.

Mimo školu jsou to pracovníci z dalších subjektů a institucí, které ve školském prostředí primární prevenci realizují.

5. Školní dokumenty k prevenci

5.1 Primární prevence rizikového chování u žáků a školní vzdělávací program

Do školního vzdělávacího programu vydaného ředitelem školy¹ je začleněna problematika prevence rizikového chování u dětí, v případě, není-li vydán rámcový vzdělávací program², je tato problematika začleněna do osnov tak, aby se prevence rizikového chování u žáků stala přirozenou součástí školních osnov a výuky jednotlivých předmětů a nebyla pojmána jako nadstandardní aktivita škol.

Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:

- **Psychosociální dovednosti** (soběstačnost, autonomie, důstojnost, seberealizace, spokojenost v rodinných, přátelských a dalších mezilidských vztazích, sociální a

1 § 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

2 § 5 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

kulturní integrovanost, tvořivost, schopnost milovat, pracovat a žít v souladu s rozmanitou kulturou a světem).

- Existence (pečuji o sebe, o svůj zevnějšek, volím mezi zdravým a nezdravým způsobem života, jsem nezávislý a mám představu o své budoucnosti, věřím v budoucnost, vnímám, že život má smysl).
- Sounáležitost (vnímám se jako součást životního prostředí a Země, cítím se bezpečně ve škole, ve městě, jsem oceňován a ostatní si mě váží, mám kamarády a vážím si jich, umím se o sebe postarat a přijímat zdravotní/sociální pomoc a služby).
- Adaptabilita (dávám pozor na sebe a svůj zevnějšek, jsem žák, účastním se sportovních a rekreačních aktivit, setkávám se s lidmi a trávím s nimi volný čas, plánuji si volbu profese nebo zaměstnání, řeším s odvahou své problémy, mám právní povědomí).

5.2 Školní preventivní strategie

Je dlouhodobý preventivní program pro školy a školská zařízení. Je součástí školního vzdělávacího programu, vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu. Je zaměřen na nejvyšší efektivitu, jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle, je naplánována tak, aby mohla být řádně uskutečňována. Přizpůsobuje se kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí. Oddaluje, brání nebo snižuje výskyt rizikových forem chování, zvyšuje schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Má dlouhotrvající výsledky, pojmenovává problémy z oblasti rizikových forem chování. Pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem) při zajištění jejich lidských práv a povinností. Podporuje zdravý životní styl. Poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu.

5.3 Minimální preventivní program – dokument zpracován na jeden školní rok

5.4 Program proti šikanování – konkrétní postupy a metody školy

5.5 **Krizové plány** – měly by obsahovat jasné postupy ke konkrétním rizikovým projevům chování. Závazné postupy pro každého pedagogického pracovníka.

5.6 **Vnitřní směrnice** – slouží ke konkretizaci a stanovení podrobností, rozpracování postupů, aby bylo zajištěno automatické plnění. Přehledný, srozumitelný systém pokynů pro chod organizace v souladu s právními předpisy.

6. Minimální preventivní program

Je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti. Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy. Minimální preventivní program je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je vyhodnocován průběžně a na závěr školního roku je hodnocena kvalita a efektivita zvolených strategií primární prevence. Dané hodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy.³

Michal Miovský charakterizuje **minimální preventivní program** (dále též MPP) jako obecný/ modelový rámec pro školní preventivní program, který je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy (Miovský, 2015, s. 98).

Autorský kolektiv včele s Michalem Miovským se shodl na tom, že nemá smysl se pokoušet o průnik a přesné definování obsahu MPP. Dospěli k závěru, že je potřeba

3 § 12 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

jasně a srozumitelně popsat, z čeho teoreticky MPP musí vycházet – z jakých hlavních částí se musí skládat (Miovský a kol., 2012, s. 10).

Minimální preventivní program popisuje také pracovní skupina Pražského centra primární prevence jako: konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností (Hricz, Valtrová a kol., 2010).

6.1 Minimální preventivní program

Dokument MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže uvádí, že

- je preventivním programem školy a školského zařízení,
- je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. upravovaného přílohou,
- vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu,
- jasně definuje dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle,
- je naplánován tak, aby byl realizovatelným,
- je přizpůsobován kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje specifika ve školním prostředí,
- oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování,
- zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí,
- má dlouhotrvající vliv na změnu chování,
- pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování a případné další rizikové projevy chování,

- pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, dětem a žákům zdravotně či sociálně znevýhodněným) při ochraně jejich lidských práv,
- podporuje zdravý životní styl a usiluje o předávání vyvážených informací a dovedností (MŠMT, 2010, s. 8).

Na tvorbě a realizaci Preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence, při tvorbě a vyhodnocování Preventivního programu školní metodik prevence dle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP⁴.

6.2 Požadavky na minimální preventivní program

MPP musí jasně definovat dlouhodobé a krátkodobé cíle preventivních programů a aktivit škol a být naplánován tak, aby mohl být řádně proveden a zkontrolován. Na tvorbě a realizaci MPP se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Při tvorbě a vyhodnocování MPP spolupracuje školní metodik prevence dle potřeby s metodikem prevence příslušné pedagogicko-psychologické poradny (dále jen PPP), případně s místními neziskovými organizacemi a dalšími subjekty (např. Policie ČR aj.). (Miovský, 2015, s. 99).

MPP je zpracován na období jednoho školního roku a zodpovídá za něj **školní metodik prevence**. Podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy (Miovský, 2015, s. 98).

Michal Miovský a kolektiv považuje za zásadní součást dokumentu MPP krátkodobé cíle, které by měly být zcela konkrétní pro dané cílové skupiny a měly by navazovat na preventivní strategii školy. Škola by měla mít dle Miovského stanoveny priority a podle

4 příloha č. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – informační a metodická činnost odst. 8.

nich cíle řadit. Dlouhodobé cíle jsou spíše obecnějšího charakteru i časově náročné a jsou především uvedeny v preventivní strategii školy, která je nad úrovní MPP.

K definování cílů při plánování MPP lze dle pracovní skupiny Pražského centra primární prevence využít model SMART. Ten nám může posloužit i k rychlému zhodnocení proveditelnosti školního programu.

Podle modelu SMART mají být cíle:

S – specifické

M – měřitelné

A – akceptovatelné

R – realistické

T – termínované (časově ohraničené)

Miovský a kolektiv uvádí přehled jednotlivých oblastí rizikového chování, které považují za důležité zohlednit při tvorbě MPP na konkrétní škole.

- Záškoláctví
- Šikana a extrémní projevy agrese
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- Rasismus a xenofobie
- Negativní působení sekt
- Sexuální rizikové chování
- Prevence v adiktologii
- Spektrum poruch příjmu potravy a zdravý životní styl
- Okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte (Miovský a kol., 2012, s. 100).

Minimální preventivní program (dále jen MPP) by obecně měl mít podle Miovského minimálně tři části: soubor pravidel pro zvýšení bezpečnosti dětí ve škole a na školních akcích, programy pro rozvoj dovedností pro život (tzv. life skills) skládající se z programů zaměřených na rozvoj sociálních dovedností (social skills) a dovedností

sebeovlivnění (self- management), a konečně programy specificky zacílené na jednotlivé formy rizikového chování.

(1) Soubor pravidel pro zvýšení bezpečnosti dětí ve škole a na školních akcích:

Cílem této části MPP je pro danou konkrétní školu doplnit pravidla chodu školy nad rámec povinnosti daných platnou legislativou tak, aby došlo k minimalizaci dopadů rizikového chování na děti a zaměstnance školy. Tato pravidla mohou být zpracována jak na úrovni školního řádu, tak na úrovni doporučení a dobrovolných pravidel zapracovaných do dokumentů vztahujících se k různým školním aktivitám a akcím (včetně např. škol v přírodě, exkurzi, školních výletů atd.).

(2) Programy zaměřené na rozvoj dovedností pro život (tzv. life skills) skládající se z programů zaměřených na rozvoj sociálních dovedností (social skills) a dovedností sebeovlivnění (self-management):

Životní dovednosti (dovednosti pro život) jsou schopnosti, které usnadňují adaptivní chování jedince a pomáhají ve zvládání každodenních problémů. Jsou to schopnosti, které umožňují dětem a dospívajícím chovat se zdravým způsobem, vzhledem k jejich přáním a potřebám (Taromian, 1999). Tyto dovednosti umožňují jedinci přijmout svoji sociální odpovědnost a úspěšně zvládnout požadavky, očekávání a potenciální problémy, zejména v mezilidských vztazích. Dochází tak k prolínání mezi intrapersonálními a interpersonálními dovednostmi. Životní dovednosti můžeme členit na dovednosti sebeovlivnění a sociální dovednosti.

Sociální dovednosti definujeme jako schopnosti adaptivního, naučeného a společensky akceptovatelného chování, které umožňují efektivně se vypořádat s požadavky a výzvami každodenního života (Gresham et al., 2011). Patří mezi ně zejména schopnost čelit sociálnímu tlaku, zvládání konfliktních a zátěžových situací či další dovednosti jako asertivita (zdravé sebeprosazení), empatie, komunikace, strategie řešení problémů nebo předvídání následků svého jednání.

Dovednosti sebeovlivnění (self-management) definujeme jako osobní a systematické uplatňování strategií zaměřených na změnu chování s cílem dosáhnout požadovaných

změn ve vlastním chování. Techniky sebeovlivnění mohou studentům pomoci minimalizovat stres a udržet motivaci ke studiu.

(3) Programy specificky zacílené na jednotlivé formy rizikového chování:

MPP by tedy měl v sobě mít integrovány dílčí programy pro všechny základní typy rizikového chování a měl by je mít seřazeny dle věkových a dalších možností vzhledem k vlastnostem cílové skupiny (Miovský, 2015, s. 103).

6.3 Pojetí minimálního preventivního programu

Uvedené pojetí MPP vychází ze současně platné školské legislativy a každá škola a každý metodik prevence by měli mít ve svém archivu aktuální verze všech dokumentů, které tvoří základní rámec pro realizaci MPP a jakýchkoli dalších preventivních aktivit:

- platné školské dokumenty pro oblast primární prevence,
- koncepci primární prevence (PP) na úrovni celonárodní, kraje, obce,
- standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů PP užívání návykových látek,
- dlouhodobou preventivní strategii školy,
- řád školy,
- krizový plán a postup školy při výskytu rizikových forem chování dětí a mládeže,
- sankční řád. (Miovský, 2015)

Veškeré dokumenty v plném znění najdeme na webových stránkách MŠMT. Školní metodik prevence by měl dobře znát legislativu a umět se v ní orientovat.

7. Zajištění primární prevence ve škole, úkoly a role jednotlivých participujících stran na minimálním preventivním programu

7.1 Ředitel školy a školského zařízení

Za prevenci a za řešení zjištěných projevů rizikových forem chování ve škole je přímo zodpovědný **ředitel školy a školského zařízení**. Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu školy⁵,
- zapracováním do školního řádu a vnitřního řádu řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole⁶,
- jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci, případně mu zajistí podmínky ke studiu k nezbytnému výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování⁷,
- pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence⁸ a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci nezletilých žáků ve škole,
- podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, školního psychologa/školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších

5 § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, § 5 odst. 3 a § 29 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

6 § 7 odst. 2 písm. b) vyhlášky Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

7 § 7 odst. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, § 9 odst. 1 písm. c) a odst. 2 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

8 § 24 odst. 3 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu⁹,

- spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence,
- podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na rozvoj zdravého životního stylu
- monitorováním a vyhodnocováním realizace Preventivního programu a realizace dalších opatření, ve školním řádu a vnitřním řádu musí být popsána kontrolní a sankční opatření v oblasti rizikového chování ve škole.

7.2 Školní metodik prevence

Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny příslušným právním předpisem.¹⁰

Standardní činnosti školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců;

9 § 7 odst. 1 vyhlášky Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

10 příloha č. 3/II vyhlášky Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.

- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).

- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

7.3 Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů¹¹, podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.
- podílí se na realizaci preventivních programů a jejich evaluaci

7.4 Žáci

- Aktivně participují na přípravě a realizaci preventivního programu

11 příloha č. 3/II vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – poradenské činnosti odst. 2.

8. Postup při zpracování minimálního preventivního programu

Při tvorbě MPP vycházíme z dostupných vnitřních a vnějších zdrojů školy a využíváme jich v následujících několika základních oblastech.

Pro větší přehlednost a srozumitelnost uvádí Michal Miovský konkrétní příklady otázek a možného vymezení odpovědí, které formulujeme v jednotlivých fázích tvorby, realizace a hodnocení MPP (Miovský, 2012).

OTÁZKA:	ODPOVĚĎ:
Co chceme?	Stanovení cílů pro příslušné období.
Proč?	Zdůvodnění našeho záměru.
Kde jsme teď?	Reakce na hodnocení předchozího období.
Co nabízíme – kdo?	Školní metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel a jednotliví učitelé ve výuce.
Co nabízíme – s kým?	Školní psycholog, organizace zabývající se primární prevencí či volnočasovými aktivitami.
Co nabízíme – komu?	Konkrétní cílové skupiny pro jednotlivé preventivní programy.
Jak nabízíme?	Techniky a metody práce dle preventivních programů.
Kdy nabízíme?	Časový harmonogram programů a akcí.
Kde nabízíme?	Ve škole, v mimoškolním prostředí.
Za kolik?	Finanční rozpočet programu, příp. zapojení do dotačního řízení.
Jak to dopadlo?	Průběžné vyhodnocení jednotlivých akcí a činností, závěrečná zpráva a hodnocení MPP.
Co dál?	Stanovení cílů pro další období = co chceme.

8.1 Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

Charakteristika školy vychází podle Lenky Skácelové z interní analýzy, kterou si škola provede tak, aby dokázala zhodnotit své vlastní možnosti ve vztahu k plánování a realizaci MPP. Analýza by měla být stručná, věcná a mít hodnotící (normativní) charakter. Měla by reagovat na následující položky:

- popis specifík a charakteristik školy (venkovská, městská, sídlištní, neúplná, úplná ZŠ, počet žáků školy, rizikové faktory atd.),
- popis rizikových míst ve škole pro výskyt nebezpečných či rizikových situací ve všech smyslech (šatny, WC, vnější prostory školy...),
- zmapování vnitřních a vnějších zdrojů školy,
- monitoring, tedy zmapování situace v jednotlivých třídách vůči rizikovým formám chování žáků (ankety, dotazníkové šetření, SWOT analýza, zodpovídají třídní učitelé atd.).

Pro všechny výše uvedené body je zásadní informace od třídních učitelů. Ti musí nejlépe vědět, jaká je v oblasti rizikového chování situace v jejich konkrétní třídě (Miovský a kol., 2010, s. 20, 21).

8.2 Vnější zdroje školy pro tvorbu MPP

Vnějšími zdroji školy je myšlena síť institucí, odborníků, informací nebo služeb, které školnímu metodikovi prevence pomáhají připravit, stabilizovat a rozvíjet MPP. Každá škola musí mít tyto zdroje dobře zmapovány a zapracovány do MPP, aby je mohl využívat celý pedagogický sbor.

Jako hlavní vnější zdroje popsal Miovský a kolektiv tyto:

- vnější informační zdroje jako např. webové stránky MŠMT, web prevence-info.cz, web odrogach.cz, web drogy-info.cz nebo adiktologie.cz, webové stránky odborných zařízení v regionu atd.,
- metodická pomoc: hlavním zdrojem odborné a metodické pomoci by měl být v první řadě poradenský metodik prevence při pedagogicko-psychologické poradně, dále krajský školský koordinátor prevence, preventivní pracovníci NNO v regionu aj. Nezbytná je také podpora ředitele školy, který je hlavním manažerem preventivních aktivit ve škole a spolupráce ŠMP s výchovným poradcem.

- odborná pomoc, internetové poradenství pro ŠMP a pedagogy v oblasti prevence,
- sociální síť: tedy síť organizací a odborných zařízení (na celostátní a především regionální úrovni), na které se bude škola obracet v indikovaných případech. Nezbytné jsou kontakty na tyto organizace: protidrogový koordinátor a manažer prevence kriminality, kurátoři pro děti a mládež, OSPOD a komise sociálněprávní ochrany, NNO, Policie ČR, městská policie, pediatři, praktičtí lékaři, klinický psycholog a psychiatr atd.,
- přehled vzdělávacích programů pro ŠMP a ostatní pedagogické pracovníky,
- přehled volnočasových aktivit v regionu.

8.3 Stanovení cílů MPP školy

Krátkodobé i dlouhodobé cíle jsou blíže popsány v kapitole 6.2.

8.4 Skladba aktivit MPP pro jednotlivé cílové skupiny

Veškeré aktivity v MPP musí být soustředěny na všechny cílové skupiny, tedy žáky, učitele i rodiče. Každý program je zapotřebí stručně charakterizovat, pečlivě vybrat realizátora, termín konání aktivity a osobu nebo osoby za program zodpovědné. Pokud bychom chtěli posoudit efektivitu programu, lze vyjít ze Zásad efektivit primární prevence, jak je definují Nešpor, Csémy, Pernicová, viz kapitola 8.6.

Ve školách je nutné, aby veškeré programy nabízené ze strany neziskových či státních organizací zabývajících se prevencí měly udělenou akreditaci/certifikaci. Dále je důležité, aby byl dobře vybrán typ preventivního programu:

- komplexní dlouhodobý program,
- jednorázové programy PP,
- hromadné programy PP,
- programy indikované a selektivní PP (Miovský, 2012, s. 24).

V rámci aktivit pro pedagogy je důležitá informovanost pedagogických i nepedagogických pracovníků školy o skladbě MPP a nastavených pravidlech a

zpracování plánu vzdělávání ŠMP a ostatních pedagogů v problematice prevence. Lenka Skácelová uvádí, že do výchovně-vzdělávacího procesu na školách je nutné zapojit též rodiče. Ve svém díle uvádí oblasti primárně preventivních aktivit v rámci MPP pro rodiče:

- informační servis pro rodiče
- aktivní formy spolupráce s rodiči
- přednášková činnost, distribuce informačních materiálů či písemná sdělení rodičům
- odborná pomoc rodičům, besedy s rodiči žáků k určitému oblému, poradenství

8.5 Dokumentace a další součásti MPP

Hlavním úkolem ŠMP je shromažďování veškerých informací a zpětných vazeb v průběhu MPP v daném období, eviduje výskyt rizikových forem chování a navržených opatření u jednotlivých žáků tříd. Miovský a kolektiv doporučuje zavést deník ŠMP, ve kterém si tyto informace průběžně zaznamenává. Dokumentace by měla obsahovat i záznamy o rozhovorech se žáky, rodiči. V závěru školního roku vypracovává ŠMP na základě dokumentace a především podkladů od třídních učitelů hodnocení (evaluaci) MPP. To je součástí závěrečné zprávy školy.

ŠMP by měl průběžně dokumentovat:

- Minimální preventivní program a Krizový plán školy,
- Deník školního metodika prevence (záznamy aktivit, veškeré činnosti, průběhy jednání),
- přípravy na metodická vedení učitelů (návody pro ostatní učitele k řešení nejruznějších situací),
- zápisy z jednání preventivního poradenského týmu,

- další evidence akcí s preventivní tematikou (přehled preventivních aktivit externistů, přehled volnočasových aktivit žáků),
- výsledky anket, sociometrických průzkumů a různých šetření, SWOT analýzy v jednotlivých třídách, hodnocení a další podklady od třídních učitelů aj. (Miovský, 2012, s. 25,26).

Dokumentace MPP by měla obsahovat několik příloh, které specifikují povinné oblasti vyžadující samostatné zpracování a písemné podklady, jež by měly být k dispozici kterémukoli pracovníkovi školy, některé z nich pak také dětem a rodičům:

- legislativní podklady a normy týkající se prevence především pak metodická doporučení MŠMT atd.
- krizový plán školy (školského zařízení) – co dělat v případě výskytu rizikového chování žáků (viz dále),
- síť organizací a služeb, poskytujících odbornou pomoc (viz dále),
- přehled volnočasových aktivit v regionu a mimoškolních aktivit školy,
- literární a další informační zdroje (seznam odborné a metodické literatury, seznam DVD, videokazet atd.),
- spolupráce na regionální úrovni v systému prevence (krajský protidrogový koordinátor, krajský školský koordinátor, NNO, OMP, protidrogový koordinátor statutárního města, OSPOD, nestátní organizace v regionu, psycholog, psychiatr, praktický lékař atd., preventivní skupina, městská policie, Policie ČR, zdravotní ústav atd.),
- archivace předchozích verzí MPP a evaluace MPP z minulých období,
- archivace výsledků anket, sociometrických průzkumů a různých šetření, SWOT analýzy v jednotlivých třídách, hodnocení a další podklady od třídních učitelů (Miovský, 2012, s. 26).

8.6 Evaluace efektivity minimálního preventivního programu

Jiří Kraus a Věra Petráčková v Akademickém slovníku cizích slov popisují efektivitu jako účinnost. Pokud máme vypracovat **efektivní (účinný) preventivní program**, je zapotřebí, aby došlo ke vzájemné spolupráci a odpovědnosti pedagogických i nepedagogických pracovníků školy na všech úrovních.

Pro posouzení efektivity programu nabízíme **Zásady efektivity primární prevence** tak, jak je definují Nešpor, Csémy, Pernicová (Praha 1999):

1. Program začíná pokud možno brzy a odpovídá věku.
2. Program je malý a interaktivní.
3. Program zahrnuje podstatnou část žáků.
4. Program zahrnuje získávání relevantních sociálních dovedností a dovedností potřebných pro život.
5. Program bere v úvahu místní specifika.
6. Program využívá pozitivní modely.
7. Program zahrnuje legální i nelegální návykové látky.
8. Program zahrnuje i snižování dostupnosti návykových rizik.
9. Program je soustavný a dlouhodobý.
10. Program je prezentován kvalifikovaně a důvěryhodně.
11. Program je komplexní a využívá více strategií.
12. Program počítá s komplikacemi a nabízí dobré možnosti, jak je zvládat.

Uvedené zásady jsou sice definovány pro oblast protidrogové prevence, jejich platnost je však obecně přijatelná v celé oblasti rizikového chování. Definici pojmu evaluace nalezneme v odborné literatuře a na internetu značnou řadu. Jednou z nejvíce užívaných je definice Miovského: evaluace preventivního programu nebo intervence je systematické shromažďování, analyzování a interpretování informací o přípravě, průběhu intervence a jejích možných účincích na cílovou skupinu. Rizikem ovšem je, zda skutečně preventivní intervence má více kladů nebo potencionálních rizik, což je potřeba evaluací ověřit a zamyslet se nad poměrem mezi předpokládanými klady,

dopady a potenciálními riziky. Mohou se totiž objevit jak žádoucí dopady intervence (zamýšlený efekt), tak i různé typy nežádoucích dopadů (Miovský, 2015, s. 52).

World Health Organisation evaluaci vidí jako: prostředek k získání zpětné vazby ohledně programu/intervence. Zásadní význam pro určení toho, zda programy/intervence fungují tak jak by měly je tedy evaluace. Jejím cílem je vytvořit a udržet efektivní a účinné programy/intervence. Podle WHO je evaluace důležitá také proto, že neustále dochází k rozrůstání služeb ve všech oblastech a zdroje bývají přidělovány neefektivním programům/intervencím (WHO, 2000).

Evaluace preventivního programu nebo intervence je systematické shromažďování, analyzování a interpretování informací o přípravě, průběhu intervence a jejích možných účincích na cílovou skupinu. Realizace jakékoli preventivní intervence s sebou přináší určitá rizika, která je nutné evaluací ověřit a zvážit poměr mezi předpokládanými (ověřenými) klady / dopady a potenciálními riziky. Kromě žádoucích dopadů intervence (zamýšlený efekt) se totiž samozřejmě mohou objevit také různé typy nežádoucích dopadů. Pak hovoříme o tzv. vedlejších účincích / dopadech, které je nutné evaluací samozřejmě co nejlépe popsat, porozumět jim, případně je též umět posilovat (pozitivní dopady) nebo naopak minimalizovat či eliminovat (negativní/ nežádoucí dopady).

Každý preventivní program/intervence by měl být evaluován. To znamená, že by u něj mělo být ověřeno, zda je pro danou cílovou skupinu vhodný, že je prováděný v souladu s doporučeními autorů, že nepůsobí kontraproduktivně a že splňuje cíle, které si definoval. Čím přesnější je popis cílů, metod a cílových skupin daného programu, tím lépe je možné jeho dopad výzkumně ověřovat. (Miovský, 2010, s. 52)

Autoři Michal Miovský a Lenka Šťastná ve Výkladovém slovníku rozdělují evaluační metody podle toho, k čemu mají být výsledky evaluace použity (účel evaluace a způsob využití/aplikace výsledků).

1. Formativní evaluace (formativní přístup v evaluaci)

- hlavním cílem je nalézt silné a slabé stránky evaluované preventivní intervence a navrhnout změny, které povedou k odstranění či zlepšení slabých stránek
- dalším cílem je výhradně zlepšení či zdokonalení (programu, lektora atp.), nikoli přímý postih za zjištěné chyby či jiné nedostatky

2. Normativní evaluace (normativní přístup v evaluaci)

- hlavním důsledkem mohou být právě „politické“ důsledky jako rušení programu, sankce realizátorům programu za nedostatky, nižší dotace v dalším dotačním řízení apod.
- porovnáváme hodnocený program např. s již existujícími standardy
- (hodnotíme míru a kvalitu naplnění standardů) nebo jej srovnáme s jiným programem)

Evaluace

- Nástroj hodnocení vykonané práce a jako základní východisko pro plánování primárních aktivit pro příští rok.
- Evaluace by se měla zaměřit na všechny cílové skupiny (žáky/rodiče/pedagogy).
- Hodnocení by mělo probíhat prostřednictvím třídních učitelů s podporou vedení školy v rámci spoluúčasti všech pedagogických a nepedagogických pracovníků školy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Minimální preventivní program 2021/2022

1. Úvod

Minimální preventivní program Základní školy Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace je dokumentem zaměřeným na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na osobnostní a sociální rozvoj žáků, na zvýšení schopnosti žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí, na snížení výskytu rizikového chování.

2. Základní údaje, charakteristika školy

Název školy	Základní škola Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace
Sídlo školy	Jungmannova 3298/6, 586 01 Jihlava
Obor vzdělávání	79-01-C/001 Základní škola 79-01/B01 Základní škola speciální
IČ	70 88 22 23
DIČ	CZ70882223
Resortní identifikátor právnické osoby (RED_IZO)	600 117 383
Resortní identifikátor školy (IZO)	102455171
Bankovní spojení	1466083359/0800
Telefon	+420 567 564 440, +420 567 564 441
E- mail Datová schránka ID	podatelna@jungzs.cz g33mm7u
Adresa internetové stránky	www. jungzs.cz
Právní forma	příspěvková organizace
Zřizovatel	Statutární město Jihlava Masarykovo nám. 1 586 01 Jihlava IČ: 00286010
Vedení školy ředitelka školy zástupce ředitelky	Mgr. Ivana Málková Mgr. Jiří Kucian, DiS.

Školní metodik prevence Kontakt:		Mgr. Ivana Málková 567 564 441 ivana.malkova@jungzs.cz podatelna@jungzs.cz
Výchovný poradce Kontakt:		Mgr. Pavel Koreň 567 564 443 pavel.koren@jungzs.cz
Organizace školy		plně organizovaná škola
Součásti školy	Základní škola Školní družina Školní klub Školní jídelna – výdejna Školní knihovna	IZO 102455171 IZO 118700561 IZO170100341 IZO150072481 IZO181093367
Počet tříd	k 1. 9. 2021	8 tříd /1. až 9. ročníku/
Počet žáků	k 30. 9. 2021	117+10 celkem 127
I. stupeň		71
II. stupeň		46
přípravná třída		10
Počet učitelů /včetně ředitelky/	k 30. 9. 2021	15/fyzické osoby
Počet oddělení ŠD		1
Počet vychovatelů ŠD	k 31. 10. 2021	2/fyzické osoby/
Počet vychovatelů ŠK	k 31. 10. 2021	1/fyzické osoby/
Počet pedagogických asistentů	k 1. 9. 2021	8/fyzické osoby/
Počet koordinátorů prevence – asistentů pedagoga		1/fyzické osoby/
Počet provozních pracovníků		3/fyzické osoby/
Počet THP pracovníků		2/fyzická osoba/

Počet žáků dle podpůrných opatření:		2.stupeň	3.stupeň	4.stupeň	5.stupeň
Počet žáků s SVP celkem	68	2	62	3	1
Z toho dle § 16odst. 9	66				
Jiné zdravotní znevýhodnění	1				
Odlišné kulturní a životní podmínky	8				

Škola je umístěna na okraji města, v klidové zóně. Bezbarierový přístup je zajištěn v celém školním areálu. Budova školy je rozlehlá, s dostatečným prostorem pro kmenové třídy, odborné učebny, relaxační místnosti, tělocvičnu, knihovnu, informační centrum. Škola má také multimyslovou místnost – snoezelen. Součástí oploceného

areálu je školní pozemek s arboretem a kuličkovou dráhou, multifunkční hřiště, prostor pro skok do dálky, venkovní posilovna, hřiště na pétanque, venkovní učebna.

K přednostem školy patří nadstandardní vybavení pro výuku tělesné výchovy - malé trampolíny, orbitrek, cyklotrenažéry, boxovací trenažéry, běžecké pásy, závěsné systémy TRX, Flowin, Bosu, velká trampolína, zázemí na stolní tenis a další. Vybavení pro hudební výchovu - bicí souprava, elektronická bicí souprava, drumbeny pro všechny žáky. Prostory a vybavení odborných učeben – cvičný byt, kovodílna, dřevodílna, výtvarná dílna, keramická dílna. Ve všech kmenových třídách jsou dataprojektory, v některých třídách i interaktivní tabule.

Škola je plně organizovaná. Poskytuje vzdělávání žákům od 1. do 9. ročníku. Svým počtem žáků se řadí mezi malé školy rodinného typu s velkým důrazem na individuální přístup ke každému žákovi, diferencovaným vzděláváním každého žáka, výukou ve třídách s malým počtem žáků, výukou ve speciálních třídách podle §16, odst. 9 školského zákona, nově také v inovativní třídě. Při škole máme také přípravnou třídu pro děti s odkladem školní docházky a předškolní děti.

Snažíme se o budování pozitivních vztahů mezi žáky, žáky a pedagogy, pedagogy a zákonnými zástupci žáků. Prioritou bylo zajištění bezpečného prostředí školy.

Škola poprvé v historii své existence 1. září 2018 otevřela pro žáky „běžné“ třídy. v letošním školním roce máme již 2 běžné třídy s malotřídním stylem výuky a nově jsme otevřeli inovativní třídu s alternativními prvky výuky, projektovým vyučováním, výukou v blocích....

Škola vzdělává i žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a také žáky ohrožené školním neúspěchem.

Školní vzdělávací programy, podle kterých škola žáky vzdělává: Otevřená škola – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, Otevřená škola – základy vzdělání (vzdělávací program pro speciální školu).

Škola vytváří podmínky pro rozvoj mimořádného nadání a talentu hlavně v hudební, taneční, výtvarné, pracovní a sportovní oblasti. Žáci školy se účastní soutěží hlavně ve výtvarné a sportovní oblasti. Nejvíce se žákům daří v atletice, ve florbalu, ve stolním tenisu.

Cílem školy bylo dát šanci zažít úspěch všem žákům a vybavit je kompetencemi pro praktický život, pro řešení situací každodenního života.

3. Informační zdroje

3.1 Vnitřní informační zdroje

- Webová stránka školy obsahující příslušné kontakty a telefonní čísla (ředitelka školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitelé a ostatní zaměstnanci školy) www.jungzs.cz
- Nástěnky, školní rozhlas, žakovský parlament
- Odborná a metodická literatura, odborné časopisy ve školní knihovně
- Prezentace v médiích, na akcích pořádaných školou

3.2 Vnější zdroje – spolupráce s ostatními subjekty

Horizontální spolupráce

Zřizovatel

Odbor sociálních věcí Magistrátu města Jihlava

Policie ČR

Státní zdravotní ústav Jihlava

Pedagogicko- psychologická poradna a speciálně –pedagogické centrum Jihlava

Speciálně pedagogické centrum Jihlava

Městská policie Jihlava

Okresní soud Jihlava

Okresní státní zastupitelství Jihlava

Úřad práce

Pediatři a praktičtí lékaři

Středisko výchovné péče

Vertikální spolupráce

MŠMT

Krajský školský koordinátor prevence

Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně

Spolupráce s dalšími organizacemi v regionu/ kontakty jsou uvedeny v přehledu spolupracujících institucí a odborníků:

Dům dětí a mládeže v Jihlavě

Domov seniorů v Jihlavě

Soukromé firmy v regionu

Centrum U Větrníku (Káčko)

Krajská hygienická stanice Jihlava

Centrum prevence – klub VRAKBAR

Charita Jihlava

4. Analýza současného stavu ve škole

Vstupní informace a jejich zdroje

Zmapování situace

Věnujeme pozornost rizikovým skupinám, školnímu poradenství i spolupráci se zákonnými zástupci žáků. Žákům jsou nabízeny volnočasové aktivity v podobě zájmových útvarů. Při řešení vzniklých problémových situací jsou zainteresováni všichni členové pedagogického sboru, tzn. jednotliví třídní učitelé i vyučující. V závažnějších případech vzniklou situaci řeší a projednává adekvátním způsobem užší realizační tým, který v naší škole tvoří ředitelka (zástupce) školy, ŠMP a výchovný poradce.

Vyučující pedagogové a třídní učitelé postupují při řešení jevů důsledně a jednotně, efektivně se snaží využívat spolupráce s odpovědnými zástupci dítěte – informovat neprodleně telefonicky, případně pozvat zákonné zástupce do školy k projednání společného postupu.

V minulém školním roce jsme kvůli uzavření škol nemohli podniknout většinu preventivních programů. Proto se v letošním roce budeme snažit tyto aktivity zrealizovat, pokud opět nebude špatná epidemická situace.

Distanční výuka probíhala přes MS Teams a pro některé žáky to byl jediný sociální kontakt se spolužáky. Proto se v letošním školním roce budeme snažit o socializaci žáků. A návratu do školy budeme věnovat více pozornosti a času.

Při práci s dětmi využíváme prožitkové metody, skupinové a projektové vyučování, během něhož mají děti možnost se navzájem lépe poznat.

Pedagogický dohled nad žáky je zajištěn během všech přestávek (zvýšený dohled u žáků s vyšší pravděpodobností rizikového chování), před vyučováním a v pauze mezi odpoledním vyučováním v prostorách školy a v době obědů v jídelně (prevence šikany a užívání návykových látek). Došlo k navýšení dohledu v jídelně z důvodu zvýšení počtu žáků ve škole.

Nevíme, jaká bude epidemická situace v tomto školním roce, ale plánujeme otevřít kroužky, schůzky žákovského parlamentu.

V rámci projektu PSIV – KA podpůrné sítě inkluzivního vzdělávání k nám dochází speciální pedagog a psychologka. Obě služby velmi vítáme a hojně využíváme, ať už k diagnostice žáků, tak k práci s žáky.

Informace o školním metodikovi prevence

Školní metodička prevence je Mgr. Ivana Málková, která je zároveň ředitelkou této školy. Školní metodik prevence je součástí školního poradenského pracoviště, které je dále tvořeno, výchovným poradcem a kariérní poradkyní, logopedickým asistentem a členy jsou všichni pedagogové školy.

4.1 Sociální a jiné okolí školy

Základní školu navštěvuje 117 žáků, z Jihlavy a okolí a 10 dětí navštěvuje přípravnou třídu. Běžná třída – 1. až 5. ročník, ostatní třídy jsou speciální, dle §16 odst.9.. Ve škole

se vzdělávají žáci s SVP ,s podpůrným opatřením. Ve škole pracují asistenti pedagoga, u žáků s podpůrným opatřením v běžných třídách, v každé třídě podle §16 odst. 9 je jeden asistent pedagoga.

Žáci mají možnost se do školy a ze školy přepravovat autobusem, který škola zajistila pro přepravu dětí. Dopravu mohou žáci využívat zdarma. Žákům, zákonným zástupcům, pedagogům pomáhají řešit studijní a výchovné problémy výchovný poradce, metodik prevence.

Logopedické vady pomáhá řešit školní logoped a třídní učitelé (speciální pedagogové) na 1. stupni. Ve škole je školní poradenské pracoviště.

4.2 Informace od rodičů, zákonných zástupců žáků

Část zákonných zástupců hodnotí situaci v oblasti rizikového chování a jeho řešení za velmi dobrou. Část zákonných zástupců tato problematika nezajímá. Vyplývá to z rozhovorů, účasti na třídních schůzkách, informačních odpolední a akcí pořádaných školou. Zákonní zástupci mají v některých případech problémy se žáky i doma, agresivita, krádeže, vulgarismy, návykové látky.

4.3 Informace od žáků

Žáci hodnotí sociální klima ve škole jako velmi dobré, rovněž vztahy ve třídách. Průzkum provádí výchovný poradce jako vedoucí školního poradenského pracoviště. Tam, kde se vyskytnou problémy, řeší je ihned metodik prevence, výchovný poradce, společně s třídními učiteli, případně zákonnými zástupci, sociálními pracovníky, Policií ČR. Informace získáváme z dotazníkového šetření, diskuzí, rozhovorů se žáky, přenosem informací ze žákovského parlamentu. Žáci jsou spokojeni s vybavením školy.

4.4 Informace od pedagogů, metodika prevence, výchovného poradce

Záškoláctví

Dlouhodobě se nám daří snižovat počet neomluvených hodin. V loňském školním roce opět došlo k poklesu neomluvených hodin. Záškoláctví se dopustilo 9 žáků. Jeden žák prakticky nepracoval a nespolupracoval při distanční výuce.

4 individuálních pohovory se žáky, kteří v uplynulém školním roce měli vysoký počet neomluvených hodin. Byla realizována 1 školní výchovná komise- neomluvené hodiny. Odesláno k přestupkové komisi.

Přetrvává vysoké procento omluvené absence žáků, přestože 17 zákonných zástupců bylo písemně upozorněno na krátkodobé - dlouhodobé absence svých dětí a v nejzávažnějších případech byl o této situaci informován odbor sociálních věcí Magistrátu města Jihlavy.

V případě výskytu záškoláctví jsme realizovali 8 jednání třídních učitelů s rodiči žáků, kteří vykazovali neomluvené hodiny.

Problémem zůstávají pozdní příchody žáků do 1. vyučovací hodiny (191).

Zákonní zástupci žáků, kteří vykazovali vysoký počet pozdních příchodů, byli písemně o této skutečnosti informováni školou, rovněž tak pracovníci oddělení sociální péče o děti a mladistvé odboru sociálních věcí.

Oblast šikany a rizikového chování

Školní program proti šikanování je základním materiálem, se kterým pracuje pedagogický sbor v této oblasti.

Je součástí Minimálního preventivního programu Základní školy Jihlava, Jungmannova 6, příspěvkové organizace.

Věnuje se výhradně řešení šikany prostřednictvím specifické primární prevence a prevence sekundární.

V rámci primární prevence učíme žáky, co je to šikana, šikanování, jak těmto jevům předcházet, jak se chovat a postupovat v případě, že je někdo šikanován. Tato práce

se odehrává v hodinách věnovaných primární prevenci, v třídnických hodinách a v rámci výukových předmětů.

Sekundární prevence zahrnuje diagnostiku a léčení počátečních stádií šikanování. Realizují ji především třídní učitelé, školní metodik prevence a výchovný poradce. Při řešení pokročilejších stádií šikany spolupracujeme s odborníky ze státních institucí (policie, OSPOD apod.).

Škola má vypracované krizové plány pro další rizikové chování, aby pedagogové školy měli k dispozici manuály, jak v těchto případech jednotně postupovat. Jedná se o následující:

kouření v prostorách školy, při akcích školy; jednorázové fyzické konflikty, rvačky; vulgární nadávky mezi žáky, směrem k pedagogům; útěk ze školy, z akcí pořádaných školou; omamné a psychotropní látky ve škole; vandalismus; krádeže; volání Policie ČR v Jihlavě, šetření žáků příslušníkem OO Policie ČR v Jihlavě v budově školy, postup při předvolání, předvedení nebo zajištění žáka policií.

V oblasti prevence šikany výchovný poradce (jako vedoucí školního poradenského pracoviště) realizuje besedy k šikaně a agresivnímu chování, které jsou zakončeny krátkým dotazníkem. V minulém roce z důvodu epidemické situace nebyly dotazníky realizovány.

Byly realizovány pohovory se všemi žáky, kteří se dostali do nepříjemných situací. Zjištěné poznatky, pokud k tomu žáci dali souhlas, byly konzultovány s jednotlivými třídními učiteli a byla přijata opatření, která minimalizovala pokračování nepříjemných situací.

Řešení rizikového chování ve škole:

- a) nevhodné chování o přestávkách
- b) nevhodné chování k pedagogickým pracovníkům
- c) kouření v prostorách školy a při akcích školy
- d) slovní útoky na spolužáka
- e) fyzické útoky na spolužáka
- f) nerespektování pokynů pedagogů v hodinách

Škola se nadále snažila v tomto roce o větší spolupráci se zákonnými zástupci žáků ohledně školní docházky, přípravy do školy a chování žáků. Při řešení a prevenci spolupracujeme kontinuálně s Policií ČR a OSPODem.

Spolupracujeme úzce s Policií ČR – kontinuální besedy 2xměsíčně po dvou hodinách pro žáky 4., 5., 6., 8. 9. ročníku, s Městskou policií Jihlava, která pořádá na naší škole besedy pro žáky – nebylo realizováno z důvodu epidemické situace.

Prezentovali jsme školu na veřejnosti - zapojením do(výtvarných)soutěží, péčí o okolí školy a přilehlé ulice, akcemi pro žáky, jejich zákonné zástupce, spolupracující organizace a širokou veřejnost, ale v omezené míře z důvodů epidemické situace.

Škola se prezentovala v médiích – tisku, televizi, webových stránkách, sociálních sítích.

4.5 Riziková místa ve škole pro výskyt nežádoucího chování u žáků: o přestávce ve třídách, WC, šatny.

5. Garant programu, participace

Na plnění Minimálního preventivního programu se podílejí ředitelka školy, zástupce ředitelky školy, metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitelé a ostatní učitelé.

Efektivní minimální preventivní program vyžaduje spolupráci na několika úrovních:

ředitelka školy – má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu

školní metodik prevence – koordinuje přípravu a realizaci programu

pedagogický sbor – jednotliví učitelé začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů (RVP)

třídní učitelé – stěžejní úloha při naplňování MPP

žáci – participují na přípravě a realizaci programu

6. Vymezení cílové skupiny

Minimální preventivní program je vytvořen pro potřeby Základní školy Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace a určen pro všechny žáky naší školy, pedagogické i nepedagogické pracovníky, rodiče, zákonné zástupce žáků a ostatní subjekty, které se na realizaci MPP podílejí.

Žáci – 1. až 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem ohroženým školním neúspěchem, nedostatečným prospěchem, dětem s podpůrným opatřením.

Pedagogové – další vzdělávání celého týmu v oblasti prevence rizikových jevů, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště. Organizují se kurzy První pomoci pro všechny zaměstnance. Pozornost je věnována proškolení v sociálně – právní rovině péče o děti a mládež.

Rodiče/zákonní zástupci – prohlubování komunikace škola, rodina, žák. Zvláštní pozornost je věnována zákonným zástupcům žáků, kde se vyskytly rizikové jevy.

7. Cíle minimálního preventivního programu

7.1 dlouhodobé

- ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk a postižení schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí
- prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, zákonnými zástupci a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů a překonávání překážek
- podpora zdravého životního stylu
- podpora vytváření pozitivního hodnotového žebříčku
- posilování zodpovědnosti žáků za jejich rozhodnutí
- funkční informační systém, vzdělávání metodika prevence
- Více zdroje a víceleté financování projektů primární prevence

7.2 střednědobé

- spolupráce mezi třídními učiteli, výchovným poradcem, metodikem prevence – klima školy, klima ve třídách a jeho zkvalitňování
- zvyšování informovanosti žáků a učitelův problematice (sledování nabídky odborných školení, odborná literatura ve školní knihovně a v informačním centru školy)
- vzdělávat rodičovskou veřejnost – hledat nové formy a metody práce k zapojení rodičů do výchovně vzdělávacího procesu (využívat profesionálně zvládnutých kampaní...),
- vést žáky k dodržování stanovených pravidel (zejména školního řádu a třídních pravidel)
- snažit se zapojit zákonné zástupce do školních i mimoškolních akcí
- rozšiřovat spolupráci s dalšími organizacemi

- vytváření otevřeného partnerství se zákonnými zástupci žáků, veřejností
- vytváření a distribuce metodických materiálů
- zkvalitnění spolupráce metodika prevence, zaměstnanců školy a zákonných zástupců žáků
- pravidelné mapování školy pomocí dotazníkového šetření

Cílem působení v oblasti prevence sociálně patologických jevů je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná rozhodnutí (pokud možno správná)
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc při řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek

7.3 krátkodobé

- Jsou konkrétní, vztahují se k určité cílové skupině (žáci, rodiče, pedagogičtí pracovníci) a jsou časově termínované.
- Po zmapování potřeb v oblasti primární prevence pomocí dotazníkového šetření, rozhovorů u žáků, učitelů a zákonných zástupců, vyvodit postupy pro další školní rok.
- Důkladně seznámit žáky s nebezpečím internetu, sociálních sítí...
- Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech: týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, poruch příjmu potravy a domácího násilí
- Seznámit žáky vyšších ročníků s nebezpečím extremismu
- Proškolení pedagogické pracovníky v rámci povědomí o možných rizicích souvisejících se sociálně právní ochranou dětí (ohlašovací povinnost, spolupráce s OSPOD...)

- Důsledně sledovat školní docházku, absenci žáků, neomluvenou absenci, záškoláctví, skryté záškoláctví, pozdní příchody do výuky, vést písemné záznamy
- Řádně a včas vést zápisy z jednání a rizikového chování
- Pokračovat v primární prevenci ve spolupráci s Policií ČR na 1. stupni – projekt Malá policejní školička, na 2. stupni – kontinuální spolupráce na jednotlivých tématech primární prevence (viz. Aktivita)
- Proškolení všech zaměstnanců v první pomoci
- Proškolení žáků v první pomoci
- Využití drumbenů v primární prevenci, workshopy pro žáky, pro pedagogy
- Aktuální řešení problémů ve třídách
- Rozšířit spolupráci s ostatními organizacemi v primární prevenci

Cíle u žáků I. stupně

- Dobrá informovanost všech žáků školy v oblasti rizikového chování.
- Zapojovat všechny žáky do celoškolských projektů.
- Rozvíjet samostatnost, volní vlastnosti a zdravý životní styl.
- Umět správně trávit volný čas.
- Zlepšovat mezilidské vztahy.
- Učit žáky řešit různé sociální situace.
- Informovat přiměřeným způsobem o rizikovém chování.
- Používat aktivní „NE“ v naučených sociálních situacích.
- Vytvářet pozitivní klima – pocit důvěry, pohody a klidu, bez strachu a nejistoty.
- Žáci dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením a pitím alkoholu.
- Znájí jednoduché způsoby odmítání návykových látek.
- Znájí hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu.
- Začleňování méně průbojných žáků do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi žáky.
- Včasné odhalování specifických poruch učení nebo chování.
- Všestranný rozvoj osobnosti.
- Upevňování hygienických návyků a správných stravovacích návyků.

- Zvyšování fyzické odolnosti.
- Výchova k toleranci, snášenlivosti, proti projevům rasismu, antisemitismu, xenofobii

Cíle u žáků II. stupně

- Dobrá informovanost všech žáků školy v oblasti rizikového chování.
- Zapojovat všechny žáky do celoškolských projektů. Používat „NE“ v běžné komunikaci. Žáci znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny.
- Schopnost řešit, případně nalézt pomoc pro řešení problémů.
- Respektování odlišného názoru či zájmu lidí a odlišného způsobu jejich chování a myšlení, žáci jsou tolerantní k menšinám.
- Posílit negativní vztah k návykovým látkám.
- Aktivně přijímat zdravý životní styl.
- Rozvíjet komunikační dovednosti – schopnost řešit problémy, konflikty.
- Žáci vědí, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít.
- Upevnit sociální dovednosti, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání.
- Začleňování méně průbojných žáků do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi žáky.
- Všestranný rozvoj osobnosti
- Upevňování hygienických návyků a správných stravovacích návyků
- Zvyšování fyzické odolnosti výchova k toleranci, snášenlivosti, proti projevům rasismu, antisemitismu, xenofobii

8. Realizace Minimálního preventivního programu

8. 1 Metody a formy práce

- Besedy s odborníky
- Aktivní sociální učení
- Výklad (informace)
- Ankety, dotazníky
- Samostatné práce (výtvarné práce, koláže, slohové práce na dané téma, referáty, informace z tisku, projekty)
- Diskuse, vyjadřování a obhajování vlastního názoru
- Hry na sebezpoznání
- Trénování odmítání nabídky drog.
- Skupinová práce ve třídě i napříč třídami
- Nácvik verbální a neverbální komunikace
- Práce v rámci patronátních tříd
- Vytvoření vlastních pravidel žáků pro soužití ve třídě
- Vytvoření důvěry mezi žáky a také mezi žáky a učiteli
- Umožňovat žákům zažívat úspěch, radost, vítězství.
- Projekty na preventivní téma
- Dokumentární filmy s tématy prevence a následná reflexe
- Účast v soutěžích (nácvik sportovního chování,)
- Projektové dny a týdny, projektové vyučování, blokové vyučování
- Projekty – kontinuální práce se žáky po celý školní rok
- Školní poradenské pracoviště, aktivity výchovného poradce a metodika prevence - práce s rizikovými třídami a jednotlivci, oblast šikany a záškoláctví.
- Schránka důvěry
- Žákovský parlament je půda pro zapojení žáků do života školy. Parlament umožňuje zodpovědnost žáků za vlastní vzdělávání ale také se podílet na chodu školy. Zvolení zástupci žakovského parlamentu se jednou za týden setkávají na pracovních schůzkách, kde přednášejí návrhy, připomínky svých spolužáků z jednotlivých tříd ke vzdělávacímu procesu, školnímu prostředí, mezilidských

vztahů apod. Samozřejmostí žákovského parlamentu je vzájemná kooperace s vedením školy a pedagogy, ve kterém se snaží najít ideální řešení dané problematiky. Žákovský parlament je optimálním prostředkem k dosažení přenosu informací mezi všemi spolužáky školy. Činnost žákovského parlamentu je součástí priorit školního vzdělávacího programu. Snaží se o naplňování cílů školy v oblasti osobnostní a sociální výchovy demokratického občana.

- Školní časopis
- Samostudium ve školní knihovně a informačním centru
- Nástěnka s informacemi z oblasti rizikového chování
- Exkurze, vycházky, výlety
- Tvořivé dílny pro rodiče s dětmi
- Kulturní a společenské akce pro veřejnost (zahradní slavnost, dny otevřených dveří, vánoční jarmark, pracovní dílny, romský den...)
- Volnočasové aktivity zaměřené na reprezentaci školy na veřejnosti (hudební, taneční, divadelní)
- Volnočasová mimoškolní činnost v rámci školní družiny a školního klubu

8.2 Zaměření primární prevence

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd.. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci část vyučování spolupracují ve dvojicích a ve skupinách. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí

vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty ke zlepšení sociálního klimatu třídy, klást otázky.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatecích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče budou o programu informovat především třídní učitelé na třídních schůzkách. Informovanost bude zaměřena zejména na oblast prevence užívání návykových látek a šikany. Rodiče každého žáka mají možnost konzultace problémů s psychologem z Pedagogicko - psychologické poradny v Jihlavě, který nabídne řešení problému, příp. je domluvena delší spolupráce s PPP.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

Zveřejnění informací

Informace obsahující důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany, budou rozdány do každé třídy, aby mohly být dětem kdykoliv k dispozici.

Program bude propagován a zveřejňován na školních webových stránkách a bude též k nahlédnutí u ředitele školy a metodika prevence.

9. Program preventivních aktivit v oblasti sociálně nežádoucích jevů u dětí a mládeže

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence – aktivity a programy, zaměřené specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o :

- všeobecnou prevenci - zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- selektivní prevenci - zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- indikovanou prevenci - je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

9.1 Primární prevence ve školních i mimoškolních programech

- výlety, exkurze, návštěvy divadla, kina, práce s dětmi v zájmových kroužcích a preventivních aktivitách, cvičení v přírodě, branná cvičení
- zaměřit se na tvořivou atmosféru a minimalizovat chvíle, kdy se žáci začínají nudit
- vytvořit splnitelné cíle, které skupina krok po kroku dokáže plnit (to ji naplňuje)

- uspokojením a minimalizuje se pocit frustrace, z něhož často šikana pramení)
- při společných akcích respektovat a dodržovat:
 - společně předem připravená pravidla - řídí se jimi jak žáci, tak i učitelé
 - rozdělení žáků do menších skupin – každý odpovídá za každého
 - problémové žáky rozdělit do ostatních skupin tak, aby se k sobě nedostali
- potencionální agresori a oběti
- rizikové typy pověřit drobným úkolem
- učitel je se skupinami v neustálém kontaktu - všímat si, zda žák nevyhledává častější přítomnost učitele
- společné hodnocení chování skupiny
- v problémových skupinách posílit pedagogický dozor
- mimoškolní činnost – volnočasová (cílená nabídka = motivovaná poptávka)
- výjezdní třídní akce – výlety, exkurze
- propojení aktivit školy s rodičovskou veřejností

9.2 Nespecifická a specifická prevence pro žáky ve výuce, která je součástí školního vzdělávacího programu, učebních osnov viz příloha 1.

9.3 Specifická primární prevence

Aktivita žáků, pedagogů – (příloha dokumentu vzhledem k epidemické situaci)

Září	Cílová skupina	Realizátor	Program/ Název akce
1.týden	Všechny třídy	Metodik prevence Výchovný poradce Zástupce ředitelky školy (žakovský parlament) Všichni učitelé a asistenti pedagoga	Adaptační týden škola a okolí

I. a II. stupeň / projektové vyučování / třídní učitel / metodik prevence

Měsíc	Aktivity
Září	Seznámení se školním řádem, Úmluvou a bezpečností Tvorba třídních pravidel Nabídka zájmových kroužků Volby do žákovského parlamentu
Říjen	4.10. Mezinárodní den ochrany zvířat 72 hodin - úklid 20.10. Den stromů Finanční gramotnost
Listopad	Společně to dokážeme 21.11. Světový den pozdravů Úrazovost, možnosti sportovců s postižením Den záchrany života
Prosinec	3.12. Světový den proti HIV Sex, AIDS, vztahy 3.12. Mezinárodní den zdravotně postižených 10. 12. Den lidských práv
Leden	27.1. Mezinárodní den památky obětí holocaustu a prevence zločinů proti lidskosti
Únor	21.2. Mezinárodní den mateřského jazyka
Březen	Uklidme svět 20.3. Světový den divadla pro děti a mládež

	Zdravý chrup Čas proměn – průvodce pro dívky Přátelství a láska
Duben	2.4. Světový den autismu 8.4. Mezinárodní romský den 22.4. Evropský den akcí proti rasismu 22.4. Den Země
Květen	3.5. Světový den svobody tisku 31.5. Světový den bez tabáku Přátelství a láska Dopravní výchova Tabakismus aneb moderní je nekouřit Facebook- jeho pravá tvář, kyberšikana
Červen	1.6. Den dětí 5.6. Světový den životního prostředí 26.6. Mezinárodní den boje proti drogám a nezákonného obchodování s nimi Zdravý životní styl Finanční gramotnost

9.4 Projekty školy

Recyklohraní

Dalším dlouhodobým projektem, do kterého se naše škola zapojila, je recyklační program Recyklohraní. Program pořádají neziskové společnosti ASEKOL, ECOBAT a EKO-KOM, které zajišťují sběr a recyklaci vysloužilých elektrozařízení, baterií a obalů.

Cíle projektu:

Zvýšit povědomí o třídění odpadů u mladé generace a zajistit recyklaci drobných vysloužilých elektrozařízení a baterií v co nejvyšší míře. Škola je vybavena sběrnými nádobami a žáci mohou nosit nepotřebné drobné elektrospotřebiče, baterie a akumulátory. Naši žáci se mohou zapojit také do zábavných her a soutěží z oblasti

třídění a recyklace, které jsou organizátory zadávány. Za splnění úkolů získává škola body, za něž bude možné pořídit nové pomůcky, hry i vybavení pro volný čas.

Ovoce a zelenina do škol

Projekt Ovoce a zelenina do škol vychází z hlavních záměrů stanovených Evropskými společenstvími. Cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyk ve výživě dětí, bojovat proti epidemii dětské obezity a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. ČR stanovila jako cílovou skupinu žáky prvních až pátých ročníků základních škol.

Účinnost projektu zajišťují na naší škole tato doprovodná opatření:

Školní projekt „Čtyři roční období“

- Dlouhodobý
- Zaměřený na roční období
- Procházející napříč jednotlivými vzdělávacími oblastmi

Smysl projektu: Žáci si rozšíří hravou formou informace o ovoci a zelenině, o správné výživě, naučí se připravovat jednoduchá ovocná a zeleninová jídla.

Mléko do škol

9.5 Nespecifická primární prevence

Září	Do přírody kolo-pěšky
Říjen	Exkurze SMJ – třídění odpadů SOU a OU Třešť
Listopad	Přehlídka středních škol – DKO Jihlava Volím si svoje povolání – Úřad práce Jihlava Městská knihovna Exkurze úřadů
Prosinec	Městská knihovna Exkurze úřadů Představení v Horáckém divadle Vánoční jarmark
Leden	SŠ stavební Jihlava
Únor	Státní okresní archiv Jihlava

	Plavecký výcvik 4., 5. ročník
Duben	Protidrogový vlak- Revolution Train Bio Sasov Čistírna odpadních vod Jihlava Bezpečný život na Vysočině - PČR
Květen	Městská knihovna Jihlava Školní výlety
Červen	Dny prevence Představení v Horáckém divadle
Celoročně	Nabídka volnočasových aktivit Sportovní turnaje, soutěže a olympiády

Sportovní soutěže

Název soutěže	Datum	Cílová skupina	
			Pověřený pracovník
			Pověřený pracovník Metodik prevence
			Pověřený pracovník
			Pověřený pracovník Metodik prevence
			Pověřený pracovník Metodik prevence
			Pověřený pracovník

9.6 Volnočasové aktivity pro žáky

termín	Cílová skupina	Název zájmového kroužku	Vedoucí zájmového kroužku
celoročně	Žáci 1. a 2. stupně	ruční práce	Pověřená osoba
celoročně	Žáci 1. a 2. stupně	výtvarný	Pověřená osoba
celoročně	Žáci 1. a 2. stupně	Hudební- hra na hudební nástroje	Pověřená osoba
celoročně	Žáci 1. a 2. stupně	Taneční	Pověřená osoba
celoročně	Žáci 1. a 2. stupně	Pěvecký	Pověřená osoba
celoročně	Žáci 1. stupně	Logopedický Řečová výchova	Pověřená osoba

11. Personální zajištění prevence

Na základě vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních, v platném znění:

Výchovný poradce

- 1) Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence.
- 2) Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech.
- 3) Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými.
- 4) Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.
- 5) Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.).
- 6) Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.
- 7) Zajišťuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků.
- 8) Realizuje individuální či skupinová šetření k volbě povolání, konzultuje se zákonnými zástupci jejich očekávání a předpoklady žáků pro případné budoucí studium.
- 9) Spolupracuje s třídními učiteli potřebných žáků. Třídním učitelům pomáhá v sestavování individuálně vzdělávacích plánů a zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence.
- 10) Žáky a jejich zákonné zástupce informuje o možnostech dalšího vzdělávání, využívání služeb různých poradenských zařízení apod.
- 11) Veškeré činnosti (například průběh výchovné komise, doporučení žáka k vyšetření v PPP) je nutno zaznamenávat písemně pro případ doložení navrhovaných změn u žáka.

Metodik prevence

Standardní činnosti školního metodika prevence

- 1) Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
- 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
- 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- 5) Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
- 6) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
- 7) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- 8) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- 9) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

10) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Pedagogové

- 1) Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy.
- 2) Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhuji opatření.
- 3) Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, informačních odpolední, osobních setkání učitelů s rodiči s možností přítomnosti žáka a dalších možností komunikace. Monitorují rodinné prostředí žáků, spolupracují se zákonnými zástupci.
- 4) Úzce spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem pro včasné zachycení problémů.
- 5) Třídní učitelé i učitelé se podílejí na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě, zapracují MPP do jednotlivých předmětů, do tematických plánů.
- 6) S pracovníky poradenského pracoviště průběžně komunikují o žácích vyžadujících zvýšenou péči.
- 7) Doporučují vhodné volnočasové aktivity žákům.

Ředitel školy

- 1) Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů.
- 2) Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole.
- 3) Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.
- 4) Spolupracuje s metodikem prevence a s výchovným poradcem, podporuje týmovou spolupráci školního metodika, výchovného poradce, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování MPP.

5) Zveřejnění informací

6) Informace obsahující důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany, jsou rozdány do každé třídy, aby mohly být dětem kdykoliv k dispozici.

7) Zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole, koordinace tvorby, kontrolu realizace a pravidelného vyhodnocování Minimálního preventivního programu a začlenění Minimálního preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu.

8) Řeší aktuální problémy související s výskytem sociálně patologických jevů ve škole jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti předpoklady.

12. Metodické a koordinační činnosti

a) Tvorba, koordinace a kontrola realizace Minimálního preventivního programu - Minimální preventivní program vypracovává školní metodik prevence na každý školní rok. Na jeho realizaci se podílejí ostatní pedagogičtí pracovníci školy. Rodiče jsou s Minimálním preventivním programem seznámeni prostřednictvím třídních schůzek a také si ho mohou prohlédnout na webových stránkách školy.

b) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování a dalších sociálně patologických jevů - učivo související s danou problematikou je zpracováno do tematických plánů jednotlivých předmětů na 1. a 2. stupni na základě osnov vzdělávacího programu Škola pro život (viz Minimální preventivní program). Škola se rovněž snaží o smysluplné využití volného času dětí a mládeže širokou nabídkou zájmových kroužků a dalších jednorázových mimoškolních aktivit pro žáky. Škola tak chce účinněji pracovat v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Ve všech oblastech činnosti jsou stanovena základní pravidla práce s dětmi:

- vytvářet prostředí, ve kterém budou děti vedeny k samostatnosti, zodpovědnosti a sebeúctě s dostatečným prostorem pro seberealizaci dítěte
- podněcovat v dětech pocit zodpovědného přístupu k vlastnímu zdraví a vést děti ke zdravému životnímu stylu
- v boji proti návykovým látkám se zaměřit na společensky akceptované drogy, protože s těmi se děti běžně setkávají.
- při prevenci dalších nebezpečných jevů klást důraz na problematiku snižování lidské důstojnosti – vydírání a šikany.
- zdůraznit nebezpečí lhostejnosti. Upozorňovat na nebezpečí internetu, zvláště sociál. sítí.
- věnovat náležitou pozornost dětem, u kterých existuje důvodné podezření ze zanedbávání povinné péče nebo dokonce týrání ze strany dospělých
- pěstovat v dětech vědomí rovnosti všech lidí bez rozdílu národnosti a barvy pleti.
- vysvětlovat nebezpečí rasismu a xenofobie.
- vychovávat děti k zodpovědnému výběru partnera a k zodpovědnosti při zakládání rodiny
- v průběhu celé školní docházky vytvářet v dětech vztah k životnímu prostředí, ve kterém žijí a bojovat proti vandalismu.

c) Metodické vedení činnosti učitelů školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů - školní metodik prevence spolupracuje s třídními učiteli - vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy, zařazování preventivních aktivit v rámci výchovných předmětů.

d) Koordinace vzdělávání pedagogů školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů - ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími institucemi se školní metodik prevence i další pedagogičtí pracovníci účastní různých seminářů z oblasti prevence sociálně patologických jevů.

e) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu - učivo související s danou problematikou je

zpracováno do tematických plánů jednotlivých předmětů na 1. a 2. stupni. V rámci vyučování i při aktivitách mimo vyučování se snažíme pěstovat v dětech vědomí rovnosti všech lidí bez rozdílu národnosti a barvy pleti.

f) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v pedagogicko-psychologické poradně a s odbornými pracovišti.

g) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.

h) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů a zajišťování těchto zpráv a informací v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů - ve spolupráci s výchovnou poradkyní.

i) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

13. Spolupráce s okolím

13.1 Spolupráce se zákonnými zástupci

Oblast primární prevence:

informační servis pro zákonné zástupce

- seznámení s preventivní strategií školy, minimálním preventivním programem (společné setkání rodičů s pedagogy školy; září; nástěnka v přízemí budovy školy – aktuální dění na škole z oblasti preventivních aktivit, webové stránky)
- seznámení se školním řádem (formou informačního bulletinu – „Informace pro rodiče žáků Základní školy Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace“ – září, webové stránky)
- poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí soc. nežádoucího chování u dětí (na vyžádání u ŠMP)

aktivní formy spolupráce se zákonnými zástupci

- přímá účast zákonných zástupců
- kvalitní práce třídních učitelů směrem k zákonným zástupcům
- školní akce určené pro zákonné zástupce s dětmi (vánoční dílny,...)
- funkčnost poradenského systému školy (výchovný poradce: úřední hodiny, v informační dny nebo kdykoliv po předchozí domluvě; metodik prevence vždy v úřední hodiny a dále podle potřeby po předchozí domluvě kdykoliv a vždy v době konání třídních schůzek nebo informačních dnů)
- přednášková činnost

pasivní formy spolupráce se zákonnými zástupci

- písemná sdělení zákonným zástupcům (vyzvání k návštěvě školy, kdy škola řeší akutní problémy – rodič a třídní učitel; rodič, třídní učitel a výchovný poradce; rodič, třídní učitel, výchovný poradce a vedení školy; dalším komunikačním prvkem je žákovská knížka)
- distribuce informačních letáků

Oblast sekundární prevence:

odborná pomoc zákonným zástupcům žáků (mimo rámec školy)

- besedy se zákonnými zástupci žáků o určitém problému
- poradenství (doporučení k psycholog. popř. psychiatrickému vyšetření, zprostředkování léčby,...)

13.2 Aktivity podporující spolupráci školy

Prezentace školy na veřejnosti

Září	Do přírody kolo-pěšky Exkurze Evropský týden mobility
-------------	---

Říjen	Projekt 72 hodin Přehlídka středních škol
Listopad	Škola se zapojila do soutěže o nejhezčí vánoční stromek na jihlavském Masarykově náměstí Zdobení Vánočního panelu vestibul Magistrátu města Jihlavy – umístění mezi nejlepšími Hrátky – na ZŠ Demlova Návštěva knihovny + úřadů Dopravní výchova
Prosinec	Mikulášská nadílka společně Vodní ráj – vodní aktivity pro žáky České Vánoce - jarmark Vyhodnocení soutěže - Vánoční stromeček Florbalový turnaj – ZŠ Moravské Budějovice Čmuchalové – poznávání památek Návštěva knihovny + úřadů
Leden	Dopravní výchova na DDH v Jihlavě Běh na lyžích v okolí Jihlavy SŠ stavební Jihlava Bruslení
Únor	Státní okresní archiv Jihlava Sjezdové lyžování – Šacberk Jihlava Pasování prvňáčků na čtenáře – Městská knihovna Jihlava Bruslení

Březen	Poznej Vysočinu Fórum mladých Silák roku Atletický čtyřboj
Duben	Den otevřených dveří Akce Čistá Jihlava Dopravní výchova Protidrogový vlak - REVOLUTION TRAIN "To je zákon, kámo!"
Květen	Den dětí
Červen	Závěrečná akce školy pro žáky, zákonné zástupce a veřejnost z okolí školy „Zahradní slavnost“

Častá komunikace s médii – články v tisku, rozhovory ...

13.3 Spolupráce – kontakty

Přehled spolupracujících organizací

www.nntb.cz – webová a mobilní aplikace umožňuje anonymně se svěřit s šikanou či jinými problémy ve škole

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpeci - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na

Internetu, www.napisnam.cz

Důležité kontakty

Krajský školský koordinátor primární prevence	Mgr. Petr Horký	564 602 941 horky.p@kr-vysocina.cz	Krajský úřad Kraje Vysočina Věžní 4284/28, Jihlava
Krajský koordinátor prevence kriminality	Mgr. Andrea Pohanová	564 602 164 Pohanova.A@kr-vysocina.cz	Krajský úřad Kraje Vysočina Žižkova 1882/57, Jihlava
Krajský koordinátor protidrogové politiky kraje	Mgr. Monika Havelková	564 602 843 havelkova.m@kr-vysocina.cz	Krajský úřad Kraje Vysočina Žižkova 1882/57, Jihlava
Krajský koordinátor PS elektronické bezpečnosti	Ing. Lucie Časarová	721 947 046 casarova.l@kr-vysocina.cz	Krajský úřad Kraje Vysočina Žižkova 57 D, Jihlava
Oblastní metodik prevence pracoviště Jihlava	Mgr. Kratochvílová	567 572 412 kratochvilova@pppji.cz	PPP a SPC Vysočina, tř. Legionářů 6, Jihlava
Státní zastupitelství Jihlava	Mgr. Kamil Špelda	567 573 666 podatelna@osz.jia.justice.cz	tř. Legionářů 1470/9, 586 01 Jihlava
Vedoucí kurátorů OSPOD Jihlava	Bc. Nina Schneiderová	565 593 770 nina.schneiderova@jihlava-city.cz	Vrchlického 2743/16 586 01 Jihlava 1
PČR Jihlava – věci týkající se mládeže	Bc. Petra Karpsteinovou	725 292 474	Vrchlického 46 587 24 Jihlava
	Mgr. Miroslava	778 409 218	Pod Rozhlednou

Středisko výchovné péče	Florianová	pedagogspec@svp-ji.cz	3447/8 586 01 Jihlava
Probační a mediační služba ČR, věci týkající se mládeže	Mgr. Hana Kuklová	567 563 374 734 362 924 hkuklova@pms.justice.cz	tř. Legionářů 1470/9, 58601 Jihlava
Bílý kruh bezpečí	Mgr. Antonín Křoustek	606631551 bkb.jihlava@bkb.cz	Žižkova 1683/13, 58601 Jihlava
Krizové centrum	Mgr. Tereza Vágnerová	727 803 665 kcji@pestalozzi.cz	Štefánikovo nám. 1972/2, Jihlava
Psychocentrum	PhDr. Mgr. Olga Hinková	567 308 855 poradna.ji@psychocentrum.cz	Pod Příkopem 4, Jihlava 586 01
Dětské psychiatrické léčebny		Psychiatrická léčebna Havlíčkův Brod 569 478 111 Dětská psychiatrická léčebna Velká Bíteš 595 01, Velká Bíteš 566 531 431, https://www.dpn-velkabites.cz/kontakty	Rozkošská 2322, 580 001 Havlíčkův Brod U Stadionu 285, 595 01 Velká Bíteš
Dětské psychiatry	MUDr. Štěpánka Hromadová	604 694 379	1. Sokolovská 3089/126 58601 Jihlava
Dětské klinické psychologové	PhDr. Dana Hrstková Mgr. Petra Oranyová	567 574 557 567 217 428	Vrchlického 2497/57 586 01 Jihlava Jiráskova 2176/67, 586 01 Jihlava

Speciálně pedagogické centrum	PhDr. L. Váchová Nováková Ředitelka	567 570 041 www.msdemlova.cz smsji@seznam.cz	Demlova 28 58601, Jihlava
Vrakbar	Mgr. Romana Kubů	736523660 567 304 802 romana.kubu@jihlava.charita.cz	Sídliště U Pivovaru 58601 Jihlava
Městská policie Jihlava Oddělení prevence	Mgr. Květa Klimešová/Procházková	565 594 018 605 206 156 kveta.klimesova@jihlava-city.cz	Křižíkova 10 586 01 Jihlava
Káčko - Centrum U Větrníku	PhDr. Daniela Haubertová	736 523 675	U Větrníku 862/17, 586 01 Jihlava
Zdravotní ústav se sídlem v Jihlavě	MUDr. Irena Zimenová	567 574 701	Vrchlického 57 586 01 Jihlava
Poradna AIDS	Lenka Vrzalová	567 574 733, 731 801 834 aidsporadna.ji@seznam.cz	Státní zdravotní ústav (Dům zdraví, 3. patro) Vrchlického 57 587 25 Jihlava
Minimalizace šikany, MIŠ		312245818 mis@aisis.cz	AIŠIS, o.s., Floriánské nám. 103 27201, Kladno
Kontaktní centrum Anabell BRNO pro osoby s poruchami příjmu potravy		542 214 014 724 824 619 brno@anabell.cz	Masarykova 506/37 602 00 Brno

14. Evaluace a efektivita

Metodik prevence, výchovný poradce a třídní učitelé si vedou vlastní záznamy z jednání se žáky, se zákonnými zástupci a ostatními vyučujícími. Vedou přehledy akcí ve spolupráci se zástupcem ředitelky. Akce jsou zapisovány v třídních knihách a v týdenních plánech práce školy. Závažná jednání s problematickými žáky probíhají ve školním poradenském pracovišti, případně v ředitelně za přítomnosti zákonných zástupců, je pořizován zápis. Plnění závěrů z jednání se ověřuje při následných schůzkách se zákonnými zástupci a žáky nebo pohovorech se žáky. Vyhodnocování akcí probíhá prostřednictvím dotazníků a diskuse se žáky ve třídách a s učiteli na schůzkách metodického sdružení. V závěru školního roku metodik prevence a výchovný poradce zpracovávají závěrečné hodnocení, to je součástí výroční zprávy školy.

15. Legislativa

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, který ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Zákon č. 109/2002 Sb., o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně výchovně péče, ve znění pozdějších předpisů, upravuje oblast preventivně výchovné péče.

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který zpřísnil podmínky pro požívání alkoholu, tabákových výrobků a jiných návykových látek.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, je klíčovou pro funkci školního metodika prevence a metodika prevence, zákonně ukotvuje tuto funkci. Vymezuje kompetence v rámci školy a současně stanovuje metodické řízení v systému poradna versus škola.

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Tato stanovuje nezbytné kvalifikační předpoklady pro výkon specializovaných činností (mezi něž prevence rizikového chování patří).

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů stanovuje, že metodik, který splňuje kvalifikační předpoklady, má nárok na příplatek za svou činnost.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která v §2 přímo stanovuje, že školská zařízení pro zájmové vzdělávání budou uskutečňovat formy činností v zájmovém vzdělávání vedoucí k prevenci rizikového chování dětí, žáků, studentů.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v účinném znění.

16. Závěr

Minimální preventivní program by měl mít jasně stanovená kritéria a kompetence, co má jaký pracovník na starosti a v jakých vyučovacích předmětech je primární prevence začleněna. Metodikovi prevence tak umožňuje snazší orientaci v řešení problémů týkajících se primární prevence. Nabízí také návod, jak si s krizovými situacemi poradit. Pravidelná každoroční aktualizace minimálního preventivního programu umožňuje zhodnotit akce probíhající ve škole, které se zabývají primární prevencí. Důležitou součástí je evaluace školy.

Tento Minimální program nelze chápat jako statický nebo formální dokument. V průběhu školního roku prochází změnami, které jsou odrazem každodenní práce, přicházejí nové podněty a připomínky od různých subjektů, kterých se tento dokument týká.

Literatura

Miovský, M. a kol. (2012). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., & Novák, P. (Eds.). (2010). Primární prevence rizikového chování ve školství. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Miovský, M. a kol. (2015). Prevence rizikového chování ve školství I., Praha, Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie, 2015.

Miovský, M. a kol. (2015). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování II., Praha, Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie.

Miovský, M., Kubů, P., Miovská, L. (2004). Evaluace programů primární prevence užívání návykových látek v ČR: základní východiska a aplikační možnosti. Adiktologie.

Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L. (2012). Doporučená struktura a rozsah Minimálního preventivního programu školské prevence rizikového chování. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga .

Miovský, M. a kol. (2012). Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Skácelová L. (2012). Metodika práce s dětmi v oblasti primární prevence rizikových jevů. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Macková L., Skácelová L. (2012). Specializační studium pro školní metodiky prevence – metodická příručka. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M. (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Gallà, M., Aertsen, P., Daatland, Ch., DeSwert, J., Fenk, R., & Fischer, U. (2005). Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí. Příručka o efektivní školní drogové prevenci. Praha: Úřad vlády ČR.

Jindrová M. (2012). Rizikové chování dětí a jeho právní dopady. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H. (1999). Zásady efektivní primární prevence. Praha, Sportpropag.

Nevoralová, M., & Šťastná, L. (2013). Indikovaná primární prevence užívání návykových látek v praxi. Adiktologie.

Širůčková, M., Miovský, M., Skácelová, L. a kol. (2012). Příklady dobré praxe programů školské prevence rizikového chování. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Tyler, A. (2000). Drogy v ulicích: mýty-fakta-rady. Praha, Železný.

Skácelová, L. (2012). Metodika vedení třídnických hodin. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže 2007 - 2013

Kolář, M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha, Portál.

Kolář, M. (2000). Skrytý svět šikanování ve školách, Praha, Portál.

Kolář, M. (2001). Bolest šikanování. Praha, Portál.

Ciklová, K. (2014). Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu. Ostrava. EconomPress.

Petráčková V., Kraus J. (1998): Akademický slovník cizích slov. Praha, Academia.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018, Praha 2013

Strategie protidrogové politiky Kraje Vysočina na období 2016 - 2019

MŠMT (2008). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek. Praha: MŠMT. Standardy odborné způsobilosti

Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy. na období 2009 - 2012. MŠMT 2009 ...
PDF]

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28.

Strategie prevence kriminality v České republice na období 2012 až 2015

Strategie prevence kriminality v České republice na období 2016 až 2020

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018, Úřad vlády České republiky

Elektronické zdroje

http://www.pppkv.cz/dokumenty/ADIKTOLOGIE_2012_03.pdf

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/2006/Monografie-Primarni-prevence-rizikoveho-chovani-ve-skolstvi->

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/17/3765/Vykladovy-slovník-základních-pojmu-skolske-prevence-rizikoveho-chovani>

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/17/3760/Ctyrúrovnový-model-kvalifikačních-stupňů-pro-pracovníky-v-primární-prevenční-rizikoveho-chovani-ve-skolstvi>

<http://www.adiktologie.cz/en/articles/detail/17/3763/Standardy-odborne-zpusobilosti-poskytovatelů-programu-skolske-primarni-prevence-rizikoveho-chovani>

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/prevention-standards>

<http://prevention-standards.eu/>

www.adiktologie.cz.

www.odrogach.cz,

www.podaneruce.cz

<http://www.adiktologie.cz/en/articles/detail/17/3759/Priklady-dobre-praxe-programu-skolske-prevence-rizikoveho-chovani>

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/19/3953/Metodika-vedení-tridnických-hodin>

<http://www.emcdda.europa.eu/>

<http://www.nuv.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/co-je-efektivni-ve-skolske-primarni-prevenici>

<http://www.kr-vysocina.cz/oblast-prevence-rizikoveho-chovani/ds-300594/archiv=0&p1=8676>

<http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-15-2-2019>

<http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-ke-skolskemu-zakonu>

<http://www.emcdda.europa.eu/countries/czech-republic>

<http://www.msmt.cz/file/20271>

Společensví proti šikaně, <https://www.sikana.org/>

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, <https://ncbi.cz/>

Nenech to být <https://www.nntb.cz/>

http://www.praha.eu/public/f9/22/aa/1216963_176131_Standardy_PPP_MSMT_2008.pdf

www.msmt.cz/file/7322_1_1/

<http://www.vzdelavani2020.cz/koncepce-statni-politiky-pro-oblast-deti-a-mladeze.html>

17. PŘÍLOHA

Příloha 1: Nespecifická a specifická prevence pro žáky zařazena do vyučovacích předmětů

Příloha 2: Poučení o základních zásadách bezpečného chování a soužití ve škole, během školního vyučování a na akcích pořádaných školou

Příloha 3: Primární prevence v třídních hodinách

Příloha 4: Nápadník pro podporu dobrých vztahů mezi žáky

Příloha 5: Nepřehlédni, trápíš-li se kvůli šikaně *Pomůžeme Ti!* / *leták pro žáky*

Příloha 6: Přehled neomluvených hodin – školní rok 2018/2019 (tiskopis)

Příloha 7: Dotazník k záškoláctví

Příloha 8: Krizové plány

Příloha 1

<u>1. ročník</u>	Český jazyk	Člověk a jeho svět	Matematika	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Pracovní činnosti	Tělesná výchova	OSV
Agrese	Září							Září
záškoláctví								Říjen
závislostní chování - návykové látky		Říjen						
zdravý životní styl				Listopad		Listopad		
rizikové sporty							Prosinec	
rizikové chování v dopravě	Únor				Únor			
prevence úrazů					Duben			
první pomoc		Květen						
resuscitace		Květen						
spektrum poruch příjmu potravy			Leden			Leden		

negativní působení sekt								Březen
sexuální rizikové chování		Květen						
pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk		Květen						
antisociální chování (vandalismus, krádeže)		Červen						
zneužívání		Květen						
syndrom CAN		Květen						

<u>2. ročník</u>	Český jazyk	Člověk a jeho svět	Matematika	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Pracovní činnosti	Tělesná výchova	OSV
Agrese		Září, listopad, prosinec, leden, březen, duben, květen					Leden	Leden, květen
záškoláctví		Září, listopad, leden, únor, květen						Listopad, leden
závislostní chování - návykové látky		Září, říjen, leden, únor, duben, květen						Říjen, květen
zdravý životní styl		Říjen, leden, únor, březen, duben, květen, červen			Únor, březen		Září, listopad , březen	Říjen, listopad, prosinec, únor, květen, červen
rizikové sporty		Únor, březen, květen, červen					Září, říjen, listopad , duben	Leden, březen
rizikové chování v dopravě		Únor, duben			Září, listopad, duben			březen
prevence úrazů		Září, únor, březen, duben, červen					Září, říjen, listopad , prosinec, leden, březen, duben, květen, červen	Leden, červen
první pomoc		Únor, březen, duben, červen					Únor, duben	Duben

resuscitace		Únor						
spektrum poruch příjmu potravy		Listopad, květen						
negativní působení sekt								Únor
sexuální rizikové chování		Září, leden, únor, květen, červen						Říjen, prosinec, červen
pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk								
antisociální chování (vandalismus, krádeže)		Září, listopad, prosinec, leden, únor, květen						Říjen, listopad, prosinec, únor
zneužívání		Listopad, prosinec, leden, únor, květen, červen						Říjen, prosinec, únor
syndrom CAN		Leden, květen						

<u>Základy vzdělání</u>	Prvouka	Matematika	Pracovní činnosti	Tělesná výchova	Umění a kultura	Etická výchova	Řečová výchova	Psaní	Čtení
Agrese	Říjen, leden, květen					Listopad, leden, květen			
záškoláctví	Říjen, duben, květen					Říjen, listopad, leden			
závislostní chování - návykové látky	Říjen, prosinec, leden, duben					Listopad, květen			
zdravý životní styl	Říjen, listopad, prosinec, leden, duben, květen, červen		Říjen, prosinec, únor, březen, duben, květen, červen	Září, říjen, listopad, prosinec, leden, duben, červen		Září, listopad, únor, březen, duben, květen, červen			
rizikové sporty	Říjen			Prosinec, březen, duben, květen		Leden, březen			
rizikové chování v dopravě	Prosinec, únor, květen		Září			Březen			
prevence úrazů	Prosinec, únor, květen		Listopad, červen	Září, leden, únor, březen		Říjen, listopad, prosinec, únor, červen			
první pomoc	Prosinec, únor, květen		Červen	Leden		Únor, duben			
resuscitace	Prosinec, únor, květen		červen						

spektrum poruch příjmu potravy	Listopad, květen								
negativní působení sekt						Únor			
sexuální rizikové chování	Leden, květen					Říjen. Prosinec, červen			
pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk									
antisociální chování (vandalismus, krádeže)	Říjen, leden, květen					Listopad, prosinec, únor			
zneužívání	Leden, květen					Říjen, prosinec, únor			
syndrom CAN	Leden, květen								

<u>3. ročník</u>	Český jazyk	Anglický jazyk	Člověk a jeho svět	Matematika	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Pracovní činnosti	Tělesná výchova	OSV
Agrese			Říjen	Listopad		Září			Říjen
záškoláctví		Říjen							Prosinec
závislostní chování - návykové látky		Prosinec				Říjen			Květen
zdravý životní styl					Říjen	Listopad		Leden	Říjen
rizikové sporty		Březen	Březen					Listopad	Červen
rizikové chování v dopravě			Září						Duben
prevence úrazů			Únor		Listopad			Květen	Listopad
první pomoc			Únor					Leden	Březen
resuscitace			Únor					Duben	Červen

spektrum poruch příjmu potravy	Prosinec		Únor						Duben
negativní působení sekt	Listopad				Leden				Únor
sexuální rizikové chování	Březen								
pohlavní nemoci, antikoncepce nechráněný styk		Září							Únor
antisociální chování (vandalismus krádeže)			říjen		Březen	Březen		Květen	Prosinec
zneužívání	Červen								Říjen
syndrom CAN		Září							Říjen

<u>4. ročník</u>	Český jazyk	Anglický jazyk	Člověk a jeho svět	Matematika	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Pracovní činnosti	Tělesná výchova	Informatika	OSV
Agrese			Květen		Září					Leden
záškoláctví			Květen	Duben						
závislostní chování - návykové látky			Červen	Leden, Březen			Květen		Leden	
zdravý životní styl		Leden	Duben		Říjen				Únor	Únor
rizikové sporty	Březen	Únor								
rizikové chování v dopravě	Březen			Únor						
prevence úrazů	Únor				Listopad					Květen
první pomoc			Červen							Květen
resuscitace			Červen							Květen
spektrum poruch příjmu potravy							Duben			

negativní působení sekt	Leden: Orientace v textu, otázky a odpovědi				Leden				Březen	
sexuální rizikové chování			Červen						Duben	
pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk										
antisociální chování (vandalismus, krádeže)	Březen		Květen		Prosinec				Květen	
zneužívání	Červen		Květen						listopad	
syndrom CAN	Červen		Květen						listopad	

<u>5. ročník</u>	Český jazyk	Anglický jazyk	Člověk a jeho svět	Matematika	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Pracovní činnosti	Tělesná výchova	OSV
Agrese				Říjen	Leden				Září
záškoláctví				Září					Květen
závislostní chování - návykové látky			Květen			Duben			
zdravý životní styl	Duben	Leden	Březen		Říjen	Únor	Červen		
rizikové sporty	Leden	Únor		leden					
rizikové chování v dopravě	Květen		Květen	Prosinec					
prevence úrazů	Březen		Únor				Listopad		Květen
první pomoc			Únor			Listopad			
resuscitace			Leden						
spektrum poruch příjmu potravy			Říjen						Říjen

negativní působení sekt	Červen		Červen		Únor	Prosinec			
sexuální rizikové chování			Březen						
pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk			Březen						
antisociální chování (vandalismus, krádeže)			Září		říjen		Prosinec		
zneužívání	Únor		Březen						
syndrom CAN	Únor		Březen						

resuscitace	první pomoc	prevence úrazů	rizikové chování v dopravě	rizikové sporty	zdravý životní styl	závislostní chování - návykové látky	záškoláctví	Agrese	6. ročník
Červen	Leden	Duben	Duben	Květen	Únor	Únor	Leden		Český jazyk
				Únor	Leden				Anglický jazyk
			Květen	Květen	Květen		Duben		Německý jazyk
									Dějepis
	Červen	Červen			Únor			Září, říjen	Občanská výchova
Červen	Červen		Březen						Zeměpis
									Matematika
				Únor	Červen				Přírodopis
									Fyzika
									Hudební výchova
Listopad	listopad				Únor	Duben			Výtvarná výchova
	Září	Září							Pracovní činnosti
Leden	Leden	Součástí ŠVP		Prosinec	Součástí ŠVP	Listopad	Září	Říjen	Tělesná výchova
Únor	Únor		Duben		Leden		Leden		OSV

syndrom CAN	zneužívání í	antisociální chování (vandalismus, krádeže)	pohlavní nemoci, antikoncepce , nechráněný styk	sexuální rizikové chování	negativní působení sekt	spektrum poruch příjmu potravy
Duben	Květen	Březen	Červen	Květen	Březen	Únor
		Duben				Květen
		Říjen				
					Únor	
					prosinec	
						Zdravý živ.styl – součástí ŠVP
					Únor	

resuscitace	první pomoc	prevence úrazů	rizikové chování v dopravě	rizikové sporty	zdravý životní styl	závislostní chování - návykové látky	záškoláctví	Agrese	7. ročník
ZÁŘÍ	ZÁŘÍ	ZÁŘÍ		LEDEN ZÁŘÍ/ZV	ÚNOR/ZV	ÚNOR LISTOPAD +ÚNOR/ZV	DUBEN DUBEN/ZV		Český jazyk
				Květen	Květen			Březen	Anglický jazyk
			Květen	Květen	Květen		Březen		Německý jazyk
									Dějepis
					Březen Květen	Květen		Září, Prosinec, Březen	Občanská výchova
									Zeměpis
									Matematika
červen	červen	červen			květen	květen			Přírodopis
									Fyzika
									Hudební výchova
									Výtvarná výchova
	Září	Září							Pracovní činnosti
leden	Leden	Součástí ŠVP		Prosinec	Součástí ŠVP	Listopad	Září	Říjen	Tělesná výchova
					Květen	Duben	Březen		OSV

syndrom CAN	zneužívání	antisociální chování (vandalismus, krádeže)	pohlavní nemoci, antikoncepce ,nechráněný styk	sexuální rizikové chování	negativní působení sekt	spektrum poruch příjmu potravy
ČERVEN ZÁŘÍ/ZV	ČERVEN ZÁŘÍ/ZV	PROSINEC			LEDEN ČERVEN/ZV	DUBEN DUBEN/ZV
		Duben				Květen
		Duben				Květen
			Duben	Duben		
				květen		květen
						Zdravý živ.styl – součástí ŠVP
		Březen				

resuscitace	první pomoc	prevence úrazů	rizikové chování v dopravě	rizikové sporty	zdravý životní styl	závislostní chování - návykové látky	záškoláctví	Agrese	8. ročník
ÚNOR	ÚNOR	ÚNOR	PROSINEC				Květen		Český jazyk
			Květen	Květen	Květen				Anglický jazyk
									Dějepis
		Leden			Listopad	Leden			Občanská výchova
									Zeměpis
									Matematika
Únor	Únor	Únor			Prosinec	Říjen			Přírodopis
									Fyzika
									Hudební výchova
					OŽP LEDEN	LISTOPAD			Výtvarná výchova
									Pracovní činnosti
Leden	Leden	Součástí ŠVP		Prosinec	Součástí ŠVP	Listopad	Září	Říjen	Tělesná výchova
Září	Září	Září				Prosinec			Chemie
									Informatika
					OŽP, DUBEN ŘÍJEN			ÚNOR	OSV

syndrom CAN	zneužívání	antisociální chování (vandalismus, krádeže)	pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk	sexuální rizikové chování	negativní působení sekt	spektrum poruch příjmu potravy
	Z. TEL.Č. ZÁŘÍ					
		Duben				Květen
Únor	Únor		Prosinec	Listopad		
Březen	Březen		Duben	Duben		Březen
		PROSINEC				
						Zdravý živ. styl – součástí ŠVP
ŘÍJEN	ŘÍJEN		DUBEN	DUBEN	ÚNOR	

resuscitace	první pomoc	prevence úrazů	rizikové chování v dopravě	rizikové sporty	zdravý životní styl	závislostní chování - návykové látky	záškoláctví	Agrese	9. ročník
				DUBEN	LEDEN	LISTOPAD			Český jazyk
			Květen	Květen	Květen				Anglický jazyk
									Dějepis
					Září, Prosinec Leden	Říjen			Občanská výchova
									Zeměpis
									Matematika
Září	Září	Září			Září				Přírodopis
									Fyzika
									Hudební výchova
					OŽP LEDEN	LISTOPAD			Výtvarná výchova
Září	Září	Září			Září, říjen	Září, říjen			Chemie
	Září Duben	Září Duben							Pracovní činnosti
Leden	Leden	Součástí ŠVP		Prosinec	Součástí ŠVP	listopad	Září	Říjen	Tělesná výchova
									Informatika
							Duben	Duben	OSV

syndrom CAN	zneužívání	antisociální chování (vandalismus, krádeže)	pohlavní nemoci, antikoncepce, nechráněný styk	sexuální rizikové chování	negativní působení sekt	spektrum poruch příjmu potravy
DUBEN	Z. TEL.Č. ZÁŘÍ			BŘEZEN	ÚNOR	
		Duben				Květen
			Leden			Leden
						Září
						Živ.styl – součástí

Příloha 2

Poučení o základních zásadách bezpečného chování a soužití ve škole, během školního vyučování a na akcích pořádaných školou

(školní rok 2021/2022)

Níže podepsaní žáci byli poučeni o následujících bezpečnostních rizicích a postupech:

1. Zacházení s otevřeným ohněm, zásady bezpečného pohybu po areálu školy, vstupování na režimová pracoviště a do odborných učeben.
2. Zákaz nošení a používání nebezpečných předmětů, zbraní a předmětů, které se jako zbraně dají použít, výbušnin, pyrotechnických výrobků a jiných obdobných předmětů ohrožující život a zdraví dalších osob, zejména osob mladších 18 let.
3. Zákaz konzumace omamných a psychotropních látek, alkoholu, tabákových výrobků a jiných zdraví nebezpečných jedů, prekursorů a chemikálií v prostorách školy a v době školního vyučování, jakož i na školní akce.
4. Zákaz přinášení omamných a psychotropních látek, alkoholu a jiných zdraví nebezpečných jedů, prekursorů a chemikálií do školy nebo do jiných prostor, kde probíhá školní vyučování, jakož i na školní akce.
5. Zákaz vstupu do školy pod vlivem jakýchkoliv návykových látek, které ovlivňují rozpoznávací schopnosti a snižují sebeovládání (veškeré omamné a psychotropní látky, alkohol, chemikálie, barbituráty a další).
6. Povinnost ohlásit pracovníkům školy každý případ, kdy je na žáka vykonáván nátlak ze strany spolužáků nebo dalších osob účastných na vyučování a to neprodleně.
7. Povinnost ohlásit pracovníkům školy každý případ, kdy je žák svědkem situace, během které je na jiného žáka vykonáván nátlak ze strany spolužáků nebo dalších osob účastných na vyučování a to neprodleně.

8. Každý je odpovědný za škodu, kterou svým jednáním způsobil a došlo-li během tohoto jednání k porušení některé z právních povinností a to i v případě, že škoda byla způsobena z nedbalosti. Veškeré škody způsobené na majetku školy bude škola vymáhat po viníkovi, při vyšetřování veškerých škod způsobených třetí osobě, poskytne škola nezbytnou součinnost orgánům činným v trestním řízení, orgánům obce nebo poškozenému, který bude po viníkovi náhradu škody vymáhat.
9. V případě spáchání protiprávního jednání (krádeže, projevy školního násilí, přestupky, trestné činy) splní škola neprodleně ohlašovací povinnosti směrem k orgánům sociálně-právní ochrany dětí, orgánům činným v trestním řízení, dalším orgánům obce a zákonným zástupcům nezletilého dítěte.
10. Pravidla bezpečnosti přesunu mezi jednotlivými budovami školy, přesunu do školy a ze školy.
11. Pravidla udělování sankcí za porušování školního řádu.
12. Pravidla bezpečného chování při praktickém vyučování.
13. Všichni žáci školy byli seznámeni s pokyny k zajištění požární ochrany. Formulář Pokyny k zajištění požární ochrany je součástí třídního výkazu.
14. Všichni žáci školy byli poučeni o chování, bezpečnosti a ochraně zdraví ve škole, při školních akcích a dopravě:
 - seznámení se školním řádem, Úmluvou o právech dítěte
 - poučení o bezpečnosti a chování ve školní budově, na školním hřišti, na školním dvoře
 - poučení o bezpečnosti a chování při školních akcích mimo školní budovu
 - poučení o bezpečnosti a chování v dopravních prostředcích a na přechodech
 - poučení o postupu při školním úrazu, první pomoc, důležitá telefonní čísla
 - poučení o postupu v případě požáru, důležitá telefonní čísla

- poučení o bezpečnosti a chování v tělocvičně, ve školní dílně, na školním pozemku, ve cvičném bytě, v odborných pracovnách, ve cvičebně, na školním hřišti, ve školní družině, ve školním klubu, před exkurzí, před prázdninami, před školním výletem, před plaveckým výcvikem, před lyžařským výcvikem, před výcvikem bruslení; Formulář Poučení žáků o chování, bezpečnosti a ochraně zdraví ve škole, při školních akcích a dopravě je součástí třídní knihy.

Zmínění poučení bylo provedeno s ohledem na rozumovou a mravní vyspělost níže podepsaných žáků/žákyn, kteří/které svým podpisem stvrzují, že byli/y o zmíněných rizicích a zásadách poučení/y, tomuto poučení rozumí a jsou si vědomi/é důsledků, které by mohlo mít nerespektování uvedených zásad a porušování zmíněných bezpečnostních rizik.

Potvrzuji, že jsem byl seznámen s výše uvedeným pokynem a budu se jím řídit.

U každého data podepíše každý žák v den poučení. V případě žáků nejnižších ročníků podepíše TU.

Příloha 3 - Primární prevence v třídních hodinách

Dlouhodobý plán práce se třídou – dle vývojové fáze skupiny, skupinové dynamiky, struktury, věkových zvláštností

- ✓ podpora mezilidských vztahů – úcta, respekt
- ✓ stanovování a respektování limitů vlastních a cizích – rozvoj kázně a
- ✓ sebekázně
- ✓ stanovení pravidel
- ✓ zvládání konfliktních situací – způsob řešení
- ✓ vztah k autoritě
- ✓ podpora a interiorizace souvislosti svobody a odpovědnosti

Jednorázová setkání třídy

- ✓ řešení aktuálních problémů,
- ✓ schopnost sdělit, obhájit, respektovat, změnit názor, postoje

Osobnostní rozvoj jako prevence šikany

- ✓ rozvoj sebeúcty, rozvoj sociálních dovedností, posílení sociální odolnosti
- ✓ nácvik chování vůči protizákonnému jednání
- ✓ nácvik předcházení apatii, asociálnímu chování
- ✓ výchova k humanismu

Metodika práce třídních učitelů se třídou, práce s nesoudržnou třídou, práce se třídou, kde se vyskytuje výchovně problematické dítě

- ✓ Snahou školy a pochopitelně i třídního učitele je, aby ve třídě panovala pohoda, aby se vytvořilo pozitivní klima pro školní práci. Děti tak v učení nic neruší a prožívají

obohacující interpersonální vztahy. Třída pak představuje jejich přirozenou sociální skupinu, ve které se jim dostává emoční podpora, a saturují se jejich potřeby. Tak by to bylo užitečné a ideální. Ale nebývá tomu vždy tak.

- ✓ Nejen cílené diagnostické postupy, ale každodenní přirozená diagnostická činnost učitele může přinést zjištění, že se ve třídě vyskytují problémy, které je třeba řešit. Vztahy mezi dětmi mohou být narušeny, problémem může být i vztah třídy k některému učiteli či učitelům. Taková situace může výrazně narušit kohezi třídy a nepříznivě se projeví v oblasti vzdělání.
- ✓ Třída většinou očekává aktivní podíl učitele na řešení. V následujícím textu se pokusíme vymezit možnosti pedagoga v intervenci se třídou jako sociální skupinou, jaké zásady je třeba ctít a jaké postupy jsou efektivní.

V případě, že učitel dojde k poznání, že se ve třídě začínají vyskytovat problémy, jistě zařadí některý z dalších diagnostických nástrojů, aby více objektivizoval své dosavadní informace. Pokud na problémy narazil při pravidelném diagnostickém screeningu, je jeho situace jednodušší.

Nástroje, které může pedagog použít pro práci s celou třídou při řešení problémů:

- ✓ diskuse nad výsledky s dětmi
- ✓ diskuse nad výsledky s dalšími pedagogy (i těmi, kteří ve třídě neučí)
- ✓ přizvání dalšího odborníka (psychologa, etopeda) k řešení situace
- ✓ další „doplňková“ technika – anketa, dotazník
- ✓ technika „Dopis pro mě“
- ✓ zapojení žákovské samosprávy do řešení
- ✓ intervence ve třídě
- ✓ zařazení dalších skupinových sezení (hlavně kohezní a kooperativní hry)
- ✓ zařazení mimořádných mimoškolních akcí

- ✓ Velmi záleží na postoji třídy. Může se totiž stát, že pedagog vnímá problém, který ovšem třída nevnímá a ani jej nechce nijak řešit. Pokud by se pedagog o řešení pokusil, nemůže být úspěšný. Bude narážet na bagatelizování ze strany třídy. Také opak může být extrémem. Třída vnímá problém, ale pedagog jej neshledává důležitým. V tomto případě je opět pravda na straně třídy.

Učitel se tudíž musí názorem třídy řídit. To je důležitá zásada.

- ✓ **Další zásadou je – nepřebírat odpovědnost za třídu a nevyčleňovat se z ní.** Pedagog je součástí třídy a tak by měl problém prezentovat: „V naší třídě se vyskytly nějaké problémy, pojďme mluvit o tom, jak je můžeme co nejlépe řešit.“ Na druhou stranu není správné, aby děti k problémům přistupovaly, jakoby se jich netýkaly. Pokud je chce učitel řešit, tak ať je řeší, jich se to nijak netýká! To je pochopitelně nemožné. Každé řešení je vždy kolektivní akce. Takže opakujeme dětem, že nikdo z venku nám to nevyřeší, pouze my.
- ✓ Jak bude uvedeno dál, **jinou zásadou by mělo být – neudílet rady!** My sami málokdy můžeme vědět, zda námi nabízená řešení zrovna té které třídě mohou pomoci. Dětem bychom svůj pohled měli nabízet jako jednu z možných variant řešení nebo jako zkušenost, která se osvědčila, nikoliv jako jednoznačné řešení. Děti by se mohly zklamat, pokud by se výsledek nedostavoval.

V každém případě by mělo schéma práce s výsledky diagnostiky být následující:

- ✓ pedagog vyhodnotí dotazníky a vytipuje hlavní problémy ve třídě
- ✓ zváží, zda je nutná intervence, pokud ano, zda s celou třídou, či s jednotlivcem
- ✓ sdělí dětem šetrnou formou výsledky šetření a poptá se na to, jak samy výsledky hodnotí
- ✓ pokud je třída spokojená a nevznáší nějaké náměty k řešení, může se celý diagnostický proces uzavřít; s výsledky pak pracuje dlouhodobě pedagog při vedení třídy

- ✓ pokud třída či pedagog uznají za vhodné, dobře zváží, jaké další intervenční metody užít a kdy
- ✓ s výsledky a záměry (tak jako děti) mají být seznámeno vedení školy

Z uvedeného vyplývá, že intervence ve třídě je odborná činnost, kterou si musí učitel velmi dobře připravit. Nemusí se však ničeho obávat. Může děti přirozeně do řešení vtáhnout a pak si může dovolit i přiznat své třídě, že sám neví, jak situaci řešit. Ale že se pokusí spolu s nimi nějaké řešení vymyslet a pomoc realizovat.

Základní intervenční třídnická hodina

V případě, že se objeví narušení vztahů mezi dětmi, pak by třídní učitel měl zvážit zařazení třídnických hodin, které by obsahovaly intervenční prvky. Lze je chápat jako první pomoc, než se zcela vyzná v dynamice třídy a v celém kontextu problému. Následující hodina je několikrát ověřenou variantou takové intervenční třídnické hodiny.

Potřebný čas: 45 minut.

Rozsazení: kruhové sezení ze židlí, učitel mezi dětmi

Obsah:

- 1) sdělení učitele
- 2) volná diskuse s dětmi
- 3) definice osobních nepohod
- 4) podpora ochoty
- 5) náměty dětí
- 6) ruka, co jsem ochoten ještě investovat
- 7) investice učitele
- 8) závěr hodiny, možné sepsání

Průběh:

- 1) Učitel sděluje své pocity ze třídy, popřípadě výsledky nějakého diagnostického postupu, či sdělení od žáků (možné i od ostatních učitelů či rodičů), např.: „V minulém týdnu jsem se dozvěděl, že se v naší třídě mnoho dětí necítí nejlépe.“
Nebo: „Mám pocit, že vztahy v naší třídě poněkud ochladly, vidím méně spokojených dětí.“
- 2) Vybidne děti, zda by mu to nechtěly objasnit: „Máte stejný pocit? Máte pro to vysvětlení?“ Nechá spontánně rozproudit diskusi, kterou jen koriguje. Často si třída zvolí mluvčího. V tuto chvíli je důležité, aby děti měly pocit, že si každý může říci svůj názor. Učitel podporuje kritiku, dbá na stejné možnosti všech dětí, aby zazněly i názory zcela protichůdné. Často se začínají vyjasňovat konflikty a často (s přibývajícím časem) nabývají na intenzitě. Učitel zakončuje diskusi dotazem na osobní spokojenost dětí ve třídě. Může to provést různým způsobem, např. „Pakliže 0 % je totální nepohoda ve třídě a 100% je dokonalá idylka, na kolika procentech se nyní ve třídě nacházíš?“ nebo: „Spust' svou levou ruku volně podél těla. Tato poloha představuje totální nespokojenost ve třídě, ruka vzpažená nahoru je totální spokojenost. Předpažená ruka představuje zhruba polovinu. Zdvihni svou ruku do takové výše, jak si ve třídě spokojen (může při tom zavřít oči, aby nebyl ovlivňován názory ostatních, a pak při otevření vidí ihned názory druhých).“
- 3) Učitel vyzve děti, aby (například ve dvojicích) sepsaly, co jim ve třídě způsobuje nepohodu. Neomezuje je, nechá kritiku zaznít naplno (může se stát, že se zde budou objevovat i konkrétní jména). Své zápisy přečtou a mohou je také zapsat společně na tabuli – tedy jakýsi seznam nepohod.
- 4) Učitel znovu tento seznam přečte a otevřeně se zeptá dětí, kdo z nich je ještě ochoten pro třídu něco udělat. Vyplácí se to udělat tak, že po jedné straně od sebe nechá posadit ty, kteří ještě chtějí něco pro třídu investovat a po druhé straně ty, kteří to nechtějí. Neměl by tyto děti kritizovat. Vyplatí se jim sdělit, že chápeme jejich neochotu, mají pro to jistě i své důvody.

- 5) Poté skupiny rozdělí (po třech, po čtyřech) a poprosí je, aby navrhly, co se s problémy jejich třídy dá udělat – návrhy pro řešení. Skupinku těch, kteří již pro třídu nechtějí nic udělat, vyzve, aby napsala např., proč už nechtějí pro třídu nic dělat, nebo co by jim pomohlo, aby se ve třídě cítili lépe atd. Návrhy se přečtou. Vhodné je také vyzvat děti, aby přišly na to, co v tom může učinit i sám učitel.
- 6) Po přečtení námětů pro zlepšení necháme děti obkreslit svou ruku a vepsat do ní, co jsem ochoten udělat pro třídu (každý sám za sebe). Tyto ruce se přečtou a děti si s nimi vyzdobí stěny třídy. Je to jejich osobní vklad, slib druhým. Pokud nechtějí nic vložit (skupinka neochotných), pak je můžeme vyzvat, aby alespoň napsali, zda jsou ochotni podpořit či tolerovat snahy ostatních. Můžeme se jich také zeptat, zda od začátku hodiny, kdy se problém začal formulovat, nezměnili názor.
- 7) Měl by následovat vklad samotného učitele. Ten již slyšel, co od něj děti očekávají (mnohdy jistě zazněla i nesplnitelná přání) a tak může vybrat to, co považuje pro třídu za nejlepší. Působí velmi dobře, když i on připojí svůj „závazek“ k těm dětským.
- 8) V závěru hodiny by měl být čas na reflexi dětí. Jak se na konci cítí, co jim hodina přinesla, v čem je zklamala atd. Může vzniknout i společná dohoda dětí s učitelem na řešení problému třídy.

Nároky:

Dobře připravené a formulované sdělení učitele dětem, jasné a precizně formulovaný pocit z dění ve třídě. Také ve formulaci učitelových pocitů musí být zřejmé, že učitel je součástí třídního kolektivu – „naše třída“, „my se v ní cítíme ...“, „chci vás v tom podpořit, abychom společně ...“. Důležité je i časové rozvržení jednotlivých kroků, aby se podařilo stihnout celý program hodiny, který je poměrně časově náročný.

Zásady intervenčních metod pro učitele

Následující text je určen těm, kteří chtějí účinně pomáhat dětem v roli poradců a důvěrníků.

Pokusíme se na učitelskou profesi podívat s určitým nadhledem. Pomůže nám to najít ta místa, která tvoří největší bariéru mezi pedagogem – nadšencem a pedagogem – profesionálem a poradcem.

Učitel se denně nachází v mnoha neočekávaných situacích. Toto povolání je náročné především neuvěřitelnou variabilitou, na kterou ale učitel musí bezprostředně reagovat. Vnímat děti, svou sociální roli a odpovědnost z ní plynoucí. Proto zcela přirozeně nastupují stereotypy a zautomatizované reakce, které pak přerostou v pedagogický styl. Každý učitel je jiný, ani jedna hodina (natož celý den) v jeho práci není podobná jiné. A tak učitel může po čase přijmout tradované dogma, které je možné vyjádřit následujícími body:

- 1) učitel vždy zná správnou odpověď a ví, co je správné
- 2) každé dítě máme rádi, ke všem dětem jsme empatičtí
- 3) je tu od toho, aby pomohl dítěti (za každou cenu)
- 4) musíme dítě poučit o tom, co je správné a co nikoliv
- 5) ve výuce by nemělo být prázdné ticho, lze ho přece nějak smysluplně využít a mohli bychom pokračovat...

Do takového zorného úhlu staví pedagoga často i veřejnost! To není soupis „chyb“, ale ukážeme si, jak jsou tato dogmata pro práci dobrého učitele brzdící. Kolik omezení nám přináší. Pokusíme se také nastínit způsob, jak odhodit těsnou skořápku „učitelské profesionality“ a obstát.

Představme si, že za učitelem přijde dítě a chce s ním soukromě hovořit. Trápí se s problémem, který mu již přerůstá přes hlavu, a tak prvotní nadšení, že to zvládne samo, selhalo. Uvědomme si, co se v něm odehrává! Muselo překonat určitý ostych, vzdálenost (generační, v sociálních pozicích) a na příslušné dveře „zaklepat“. To

znamená, že učitele považuje za důvěryhodného. Bývá obvyklé, že se dítě za své starosti stydí. Očekává jistě pochopení, podporu, možná radu, pomoc. Jak tedy postupovat, abychom v takové situaci obstáli?

Pokusíme se to shrnout:

- ✓ **Dobře pozorovat** - jak dítě přichází, jak se asi cítí, jaké signály vysílá. Je plačtivé, lítostivé, je smutné, skleslé, usmívá se, rozčilené. Nebo dokonce působí jakoby bez emocí, i když mluví o dramatických věcech? Lze vytrénovat zachycení celé neverbální komunikace (gesta, posazení, mimiku...) ještě před samotným slovním sdělením.
- ✓ **Dát najevo, že nás problém zajímá** - v praxi to znamená i to, najít dostatečně dlouhý časový prostor (nebojme se dítěti říci, že tato přestávka není dostatečně dlouhá a že by bylo vhodné se sejít třeba v půl druhé), stejně jako prostředí. Není možné, aby během intimního rozhovoru rušil např. kolega či jiné děti.
- ✓ **Nebagatelizovat** - i sebemenší problém byl natolik závažný, že se dítě odhodlalo jít až za námi. V praxi se totiž ukazuje, že děti volí „zástupný problém“, třeba banální, aby si vyzkoušely naše reakce, naší důvěryhodnost. Teprve, když se přesvědčí, že máme pochopení, pak začnou mluvit o mnohem závažnějších věcech.
- ✓ **Dítě emočně přijímat** - dítě přesně pozná, zda užijeme naučenou empatickou poučku („já vás mám všechny ráda“), nebo zda to také tak cítíme. Jde tedy o to nebýt v roli učitele, ale sám sebou, člověkem. Nemusíme s dítětem souhlasit, a přesto mu můžeme porozumět, chápat ho. Emočně jej akceptovat. Pozor na věty „vždyť si šikovná holka ...“. Nelze ani city dítěte zlehčovat („A tohle tě trápí, taková hloupost?“). Tohle všechno dítě podvědomě „čte“ a mnohdy je to důvod, proč samo rozhovor předčasně ukončí. Cítí se blokové pro další hovor.
- ✓ **Maximálně podpořit rozhovor** - nechat nerušeně dítě vyprávět jeho příběh i s tím, že je třeba chvíli ticho, když hledá slova. To, že svůj zahlcující negativní (a chaotický) pocit začne formulovat slovy, je nejjednodušší psychoterapie. Často samo najde řešení, svou cestu. Základní způsoby, jak podpořit rozhovor, jsou parafrázování, interpretace, ujišťování se o správném pochopení sdělení formou

zpětných dotazů, prosté přitakávání apod. Tato podpora se však nesmí zvrhnout v bohapustou zvědavost, slídění či naopak na „vyšetřování“. Problém by nás měl lidsky zajímat!

- ✓ **Nemoralizovat** - dítě velmi dobře ví, co se má a co ne. Nemusíme mu to připomínat. Pokud by to dítě nevědělo, pak by nevznikl vnitřní konflikt a ani celý problém. Moralizování působí rušivě. Každý z nás si jistě ze svého života vzpomene na chvíle, kdy dělal věci, které se nedělají. Pochopme i to dítě.
- ✓ **Neradit** - to je asi nejtěžší část rozhovoru (právě vzhledem ke zmíněnému dogmatu)! Ideální je, aby s naší pomocí dítě přišlo na své vlastní řešení. Náš podíl by při intervenci měl spočívat v tom, že pomůžeme dítěti problémy pojmenovat, rozkrýt celé klubíčko příčin a důsledků. Jsme zkušenější než dítě, a proto můžeme nabízet i další zorné úhly (například mluvit za rodiče, za kamaráda ...). Hlavně si musíme uvědomit, že nikdo z nás neví (ani sebezkušenější odborník), co je pro dítě to nejlepší. Proto věty typu: „musíš tedy udělat ...“, „nejlepší bude, když ...“, rozhodně udělej...“, jsou velmi nebezpečné. Přijímáme tak zcela odpovědnost za další kroky dítěte. To není ani správné, ani žádoucí. Přesto jistě dítě očekává nějaké řešení. Pak je dobré sdělit spíš svůj pohled a nabídnout jej jen jako jednu z možností („víš, já bych se asi pokusila ...“). Nebrat své řešení jako jediné možné. Zvláště, když pro dítě působíme jako přirozená autorita!
- ✓ **Nesnažit se o nemožné** - například pomoci v každém případě. Nastávají situace, kdy pomoci nemůžeme. Například nám dítě nedovolí oslovit rodiče, kterých se dětský problém týká. Pak je nutné to respektovat. Také se mnohdy nedá problém vyřešit ze dne na den, za jedno sezení. Také nemůžeme slibovat, co nemůžeme splnit. Pozor na sliby typu: „nikomu to nepovím ...“. Pedagog je vázán svými povinnostmi! Je ale vhodné dítěti vysvětlit, proč je nutné problém hlásit dál, co tím zákonná úprava sleduje, atd. Vyplatí se dítěti nabídnout „soutníctví“. Můžeme být s ním v zátěžových situacích.

Pro takto vedené rozhovory je pochopitelně nutné mít vhodné prostory, jak již bylo uvedeno. Klid a příjemné prostředí v dítěti vzbuzuje dobrý pocit. Mnoho učitelů své žáky posazuje do křesel a nabízejí občerstvení. To vše přispívá k neformálnosti

a tudíž i větší spontaneitě rozhovoru. Pokud by měl být někdo další přítomen rozhovoru, musí s tím dítě souhlasit.

Na problém může upozornit také někdo jiný, než samo dítě – spolužáci, další učitelé, někdy i rodiče. Pedagog by měl zvážit, zda je vhodné dítě oslovit, zastavit jej v jeho přirozeném prostředí, nebo jej pozvat na soukromý rozhovor. V tomto případě můžeme počítat s tím, že dítě nebude ochotné o svých věcech hovořit, nebo to nebude cítit (na rozdíl od ostatních, popř. na rozdíl od skutečného stavu věcí) jako problém. Pak se s tím chtě nechtě musí učitel smířit. Nelze dítěti „vyrobiť“ problém, když ono jej nepocítuje nijak tíživě.

Velmi důležité je ovšem podobnou činnost dokumentovat. Pedagog musí mít velmi dobrý přehled o poskytovaných konzultacích pro děti (samozřejmě, nejen pro ně). Není to samoúčelné „papírování“, ale velmi cenný materiál. Poslouží samotnému pedagogovi, který třeba za nějaký čas bude potřebovat do svých poznámek nahlédnout, nebo i dalším expertům, kteří budou s dítětem pracovat. Je určité vhodné, aby měl učitel svůj poznámkový blok určený právě na dokumenty tohoto typu. Co by mělo v takovém zápisu být? Určitě datum a čas, kdy proběhl hovor, psychický stav dítěte a stručná formulace jeho problému, obsah dalšího rozhovoru a pak to, s čím se učitel a dítě rozešli (řešení). Nebojme se zachycovat detaily. Snad není nutné příliš zdůrazňovat etickou stránku poradenské činnosti.

Uvedený text představuje základní orientaci v problematice poradenské úlohy pedagoga. Je z toho zřejmé, jaké nároky to na jeho osobnost klade. Měl by totiž mít ve svých „životních“ tématech jasno. Nemůže totiž vystupovat v naučené roli, ale musí dávat najevo své vlastní lidské názory a postoje.

Příloha 4 - Nápadník pro podporu dobrých vztahů mezi žáky

(https://www.scio.cz/download/skoly/Zdarma_materialy/Napadnik_pro_podporu_dobrych_vztahu_ve_tride.pdf).

Příloha 5

Nepřehlédni, trápíš-li se kvůli šikaně *Pomůžeme ti!*

Výchovný poradce: **Mgr. Pavel Koreň**

Metodik prevence: **Mgr. Ivana Málková**

Sídlíme v **Základní škole v Jihlavě, Jungmannova 6**

Telefon: **567 564 443 a 564 443 441**

**Víme, že je to moc těžké. Cítíš se sám, je ti smutno, máš strach
a nevíš, co máš dělat. Přečti si proto následující řádky.**

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně, ubližují druhým.

Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co je ti nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí.

Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.

Proč jsi šikanován?

Není to proto, že jsi špatný, nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí. Pamatuj si, že **nikdo nemá právo ti ubližovat!**

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl:

“ Já nevím, když přijdu domů, tak se snažím na to nemyslet. A doufám, že to už bude lepší.“

Myslet si, že **to bude lepší, je omyl**. Nikomu nic nepovědět je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. **Nevzdávej to a udělej následující:**

- **Obrat' se na výchovného poradce nebo metodika prevence. Můžeme ti skutečně pomoci, budeme ti věřit a neprozradíme tě.**
- **Využij „Schránku důvěry“ v 2. poschodí naší školy.**
- **Anonymně se můžeš svěřit se šikanou i jinými problémy ve škole na webové a mobilní aplikaci „Nenech to být“, www.nntb.cz**
- **Svěř se svým rodičům.**
- **V případě, že nenajdeš odvahu říci to nám ani svým rodičům, zavolej bezplatně na Linku důvěry pro děti a mládež v Jihlavě, telefon 567 301 284.**

Příloha 6

Přehled neomluvených hodin – školní rok 2021/2022

Základní škola Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace

[illegible]

Příloha 7

Dotazník k záškoláctví

1. Jsem:	a) chlapec
	b) dívka
2. Naše rodina je:	a) úplná
	b) neúplná
3. Opakoval jsi někdy ročník:	a) ano
	b) ne
4. Chodíš rád do školy:	a) ano
	b) ne
5. Byl jsi někdy za školou:	a) ano
	b) ne
6. Byl jsi za školou v loni nebo letošním škol. roce:	a) ano
	b) ne
7. Vědí o tom rodiče:	a) ano
	b) ne
8. Ví o tom tvá učitelka, tvůj učitel:	a) ano
	b) ne
9. Měl jsi někdy problémy s policií:	a) ano
	b) ne
10. Záškoláctví je pro tebe řešením tvých problémů:	a) dočasným
	b) pravidelným
11. Je pro tebe záškoláctví dobrým řešením:	a) ano
	b) ne

KRIZOVÉ PLÁNY

Kouření v prostorách školy, při akcích školy

Krizový plán

1. Záležitost řeší pedagog, který žáka při kouření přistihl. Pokud to není třídní učitel žáka, sdělí tuto skutečnost třídnímu učiteli a výchovnému poradci/metodikovi prevence.
2. Zápisem do žákovské knížky informuje zákonné zástupce:
(Vážení zákonní zástupci, váš syn/vaše dcera se dnes dopustil/a závažného porušení školního řádu – kouření v prostorách školy, kouření při akci školy).
3. V případě, že žák nemá žákovskou knížku, informuje zákonné zástupce telefonicky.
4. Vyplní tiskopis „**Záznam ze šetření rizikového chování**“. Do závěrů kromě jiného uvede: Žákovi bude navrženo výchovné opatření.
5. Vyplněný „Záznam ze šetření rizikového chování“ předá výchovnému poradci. Ten zajistí podpis zákonných zástupců na „Záznamu ze šetření rizikového chování“ a založení do složky žáka.
6. Třídní učitel/ka následně vyplní tiskopis „**Dopis – Informace ZZ o porušování ŠŘ a uložení VO**“. Do výchovného opatření napíše: *a proto mu/jí bude uděleno výchovné opatření: důtka ředitelky školy*.
7. Vyplněný tiskopis předá výchovnému poradci, ten pak následně ekonomce školy. Ta zajistí podpis zákonných zástupců a založení do složky žáka.
8. Třídní učitel/ka na nejbližší pedagogické radě navrhne žákovi výchovné opatření – důtku ředitele školy. Po schválení pedagogickou radou zašle zákonným zástupcům žáka **Dopis – Důtka ředitele školy**.

Krádeže *Krizový plán*

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní cizí věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil nebo o tom byl informován.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5.000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) **jedná se o přešupek proti majetku.**

V případě, že byla odcizena věc s hodnotou menší než 5.000,- Kč, ale bylo použito násilí (vypáčená skříňka, šatna, šuplík ...nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež) **jedná se vždy o trestný čin.**

Škoda na odcizené věci od 5.000,- Kč výše **je trestným činem.**

1. S náhradou způsobené škody malého rozsahu budeme preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem. Budeme trvat na tom, aby zloděj vrátil věc přímo poškozenému, omluvil se za své jednání, případně nabídl za své chování nějakou kompenzaci.
2. Jestliže žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, budeme o tomto chování informovat zákonné zástupce žáků a žákyň a dohodneme s nimi způsob náhrady.
3. V případě, že se jedná o škodu většího rozsahu, vždy vyrozumíme Polici ČR a oznámíme podezření na spáchání přešupku proti majetku.
4. O způsobené škodě provedeme záznam, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím ...

Postup:

A) způsobená škoda je nepatrná nebo malá (pachatel byl šetřením zjištěn)

1. Situaci řeší třídní učitel.
2. Písemnou formou v žákovské knížce informuje o této události zákonné zástupce poškozeného žáka (např. *Vážení zákonní zástupci, dnes byl vašemu synovi ve*

třídě ukraden penál. Celá záležitost byla prošetřena. Zcizená věc byla vašemu synovi vrácena).

3. Ústně informuje třídního učitele žáka, který kradl. Ten písemnou formou v žákovské knížce informuje o této události zákonné zástupce zloděje (např. *Vážení zákonní zástupci, dnes se váš syn ve škole dopustil krádeže. Celá záležitost byla prošetřena, váš syn se ke krádeži přiznal. Zcizená věc byla majiteli vrácena).*
4. Do listu výchovných problémů žáka učiní krátký zápis.
5. Třídní učitel žáka, který se dopustil závadového chování, zváží, zda a jaké výchovné opatření vůči němu uplatní.
6. Třídní učitel žáka, jemuž byla věc zcizena, provede záznam o způsobené škodě, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím ... Použije *tiskopis Záznam ze šetření rizikového chování*. Po jeho vyplnění předá výchovnému poradci, který zajistí doručení zákonným zástupcům.
7. V případech, kdy se jedná o opakované jednání (krádeže provedené týměž žákem) a výchovná opatření a další opatření, které škola zvolila, neměla účinek, třídní učitel písemnou zprávou informuje odbor sociálních věcí MmJ, OSPOD.

A) způsobená škoda je nepatrná nebo malá (pachatel nebyl zjištěn)

1. Situaci řeší třídní učitel.
2. Písemnou formou v žákovské knížce informuje o této skutečnosti zákonné zástupce poškozeného žáka (např. *Vážení zákonní zástupci, dnes byl vašemu synovi ve třídě ukraden penál. Pachatel nebyl zjištěn).*
3. O krádeži informuje vedení školy (ZŘŠ- MP, ŘŠ).
4. Provede záznam o způsobené škodě, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím ... Použije *tiskopis Záznam ze šetření rizikového chování*.

B) způsobená škoda je většího rozsahu, nikoliv nepatrná

1. Situace je v kompetenci třídního učitele.

2. Ten zjistí základní údaje: komu a co bylo ukradeno, pravděpodobně kdy a kde, předpokládána cena ukradené věci. ***Další „vyšetřování“ již neprovádí.***
3. O krádeži vyrozumí OO Policie ČR v Jihlavě, použije služební telefon.
4. Telefonní kontakty:
Dozorčí obvodního oddělení (stálá služba) – 974 266 651
Pprap. Jiří Šlechta – 974 266 687
Pprap. Radomír Krejčí – 974 266 667
Bezprostředně po volání policii pedagog o této skutečnosti ***informuje ředitelku školy*** (ústně, popř. na služební mobil – 731 698 908).
5. Písemnou formou v žákovské knížce informuje o této skutečnosti zákonné zástupce poškozeného žáka (např. *Vážení zákonní zástupci, dnes byl vaší dceři ve škole ukraden mobilní telefon. Pachatel nebyl zjištěn. Krádež byla školou nahlášena na Policii ČR, která celou záležitost šetří.*)

Neomluvené hodiny

Krizový plán

Neomluvené hodiny:

- a) žák nedonese žádnou omluvku,
- b) žák ve stanoveném termínu (tři pracovní dny) nedonese písemnou omluvku podepsanou zákonnými zástupci,
- c) žák, který má ředitelkou školy stanovenou povinnost k omluvence doložit též lékařské potvrzení, toto nařízení nesplní,
- d) žák, který bude mít omluvku „rodinné důvody“ a zákonní zástupci předem písemně nepožádají třídní učitelku/třídního učitele nebo ředitelku školy o uvolnění z vyučování.

Třídní učitel bezodkladně o prokázané neomluvené absenci žáka písemně informuje výchovného poradce a domlouvá s ním další postup při řešení konkrétního případu.

I. Neomluvené hodiny – do 10 hodin

1. Třídní učitel písemnou formou sdělí výchovnému poradci *jméno a příjmení žáka, třídu, počet neomluvených hodin v jednotlivých dnech*.
2. Do žákovské knížky žáka napíše *sdělení zákonným zástupcům* o nemluvených hodinách (např. Vážení zákonní zástupci, váš syn František vykazuje za den 30. října 2014 celkem 7 neomluvených hodin).
3. Po konzultaci s VP řeší třídní učitel v rámci své kompetence:
 - a) vypíše vyzvání zákonným zástupcům k návštěvě školy a předá ekonomce, ta zajistí doručení zákonným zástupcům,
 - b) před jednáním se ZZ vyplní *Zápis pohovoru o neomluvené účasti žáka* a odešle e-mailem výchovnému poradci; ten doplní stanovisko VP a pošle zpět třídnímu učiteli,
 - c) po jednání se zákonnými zástupci předá *Zápis pohovoru o neomluvené účasti žáka* výchovnému poradci, ten založí do karty žáky u ekonomky školy.

II. Neomluvené hodiny – nad 10 hodin

1. Třídní učitel písemnou formou sdělí výchovnému poradci *jméno a příjmení žáka, třídu, počet neomluvených hodin v jednotlivých dnech*.
2. Do žákovské knížky žáka napíše *sdělení zákonným zástupcům* o nemluvených hodinách.
3. V případě, že počet neomluvených hodin *nepřesáhl od začátku školního roku počet 25*, postupuje jako v I. kapitole, bod 3.
4. V případě, že počet neomluvených hodin *přesáhl od začátku školního roku počet 25*, výchovný poradce svolá *školní výchovnou komisi*.

III. Neomluvené hodiny – nad 25 hodin

1. Veškeré náležitosti týkající se školní výchovné komise (ŠVK) jsou plně v kompetenci výchovného poradce.
2. Výchovný poradce informuje odbor sociálních věcí MmJ, OSPOD a domluví termín konání ŠVK. Ten sdělí TU a vedení školy.
3. Vypíše zákonným zástupcům pozvánku na jednání ŠVK a předá ekonomce, ta zajistí doručení zákonným zástupcům.
4. Před jednáním ŠVK připraví *Zápis z výchovné komise k řešení neomluvené nepřítomnosti žáka*.
5. Vede školní výchovnou komisi.
6. Zajistí, aby kopii zápisu ze ŠVK dostali zákonní zástupci žáka a pracovník odboru sociálních věcí. Originál zápisu ze ŠVK bude založen v kartě žáka.

IV. Neomluvené hodiny – nad 50 hodin

1. Pokud neomluvené hodiny přesáhnou počet 50, výchovný poradce dá podnět k jednání Komise k řešení přestupků Magistrátu města Jihlavy, OŠKT.
2. Veškeré náležitosti spojené s podáním podnětu jsou v kompetenci výchovného poradce.
3. Ten připraví podklady pro jednání Komise k řešení přestupků Magistrátu města Jihlavy, OŠKT a předá ke schválení ředitelce školy. Poté nechá podepsat TU a předá ekonomce. Ta zajistí doručení materiálu na MmJ.

4. Kopie podkladů pro jednání Komise k řešení přestupků Magistrátu města Jihlavy, OŠKT bude zaslána též na odbor sociálních věcí MmJ, OSPOD.
5. Zpětnou vazbu a informaci o řešení přestupku zajistí ředitelka školy.
6. Pokud pro projednání na Komisi k řešení přestupků MmJ, OŠKT bude docházet k opakovanému záškoláctví, výchovný poradce vypracuje druhý podnět k jednání této komise.

V. Neomluvené hodiny – nad 100 hodin

1. V případě, že počet neomluvených hodin překročí 100 a tato záležitost již byla projednána Komisí k řešení přestupků MmJ, výchovný poradce bude o celé věci informovat odbor sociálních věcí MmJ, OSPOD.
2. Písemné podklady pro sdělení připraví výchovný poradce.

Jednorázové fyzické konflikty, rvačky

Krizový plán

Vždy je důležité oddělit šikanování mezi žáky školy od příbuzných fenoménů zla, např. od jednorázového konfliktu či rvačky apod.

Šikana je situace, kdy jednotlivec nebo skupina žáků záměrně opakovaně ubližuje jinému žákovi nebo když ohrožuje nebo zastrašuje jiného žáka. Projevuje se jako cílené a opakované fyzické nebo psychické útoky vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Šikanou není: jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt.

2. Záležitost řeší pedagog, který žáky při rvačce přistihl. Pokud to není třídní učitel žáků, sdělí tuto skutečnost třídním učitelům a výchovnému poradci.
2. Zápisem do žákovské knížky informuje zákonné zástupce:
(Vážení zákonní zástupci, váš syn/vaše dcera se dnes dopustil/a závažného porušení školního řádu – rval/a v prostorách školy).
3. V případě, že žák nemá žákovskou knížku, informuje zákonné zástupce telefonicky.
 4. Vyplní tiskopis „**Záznam ze šetření rizikového chování**“. Do závěrů kromě jiného uvede: Žákovi bude navrženo výchovné opatření.
5. Vyplněný „Záznam ze šetření rizikového chování“ předá výchovnému poradci, ten zajistí podpis zákonných zástupců na „Záznamu ze šetření rizikového chování“ a založení do složky žáka.
6. Třídní učitel/ka následně vyplní tiskopis „**Dopis – Informace ZZ o porušování ŠŘ a uložení VO**“. Do výchovného opatření napíše: *a proto mu/jí bude uděleno výchovné opatření: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitelky školy* (třídní učitel/ka se s pedagogem, který rvačku vyšetřoval, domluví na stupni výchovného opatření).
7. Vyplněný tiskopis předá výchovnému poradci, ten pak následně ekonomce školy. Ta zajistí podpis zákonných zástupců a založení do složky žáka.

8. Třídní učitel/ka na nejbližší pedagogické radě požádá o schválení výchovného opatření.
9. V případě, kdy došlo ke **zranění žáka**, vyšetřující pedagog učiní u zástupce ředitele **záznam do knihy úrazů**. Pedagog o této skutečnosti informuje zákonné zástupce poškozeného žáka (telefonicky, zápisem do žákovské knížky, osobní návštěvou AP v rodině).
10. V případě **vážného zranění žáka** bezodkladně volá **rychlou lékařskou pomoc** (RLP), tel. číslo 155. O této skutečnosti bezodkladně informuje ředitelku školy (ústně, popř. na služební mobil – 731 698 908).
11. V tomto případě též informuje Policii České republiky v Jihlavě – tel. číslo 158.
12. V případě vážného zranění žáka a jeho odvozu do zdravotnického zařízení bezodkladně zajistí informování zákonných zástupců poškozeného (telefonicky, návštěvou AP v rodině).

Omamné a psychotropní látky

Krizový plán

Psychoaktivní droga (též **psychotropní látka**, **omamná látka**, často nepřesně **droga** nebo **návyková látka**) je chemická látka primárně působící na centrálně nervovou soustavu, kde mění mozkové funkce a způsobuje dočasné změny ve vnímání, náladě, vědomí a chování.

Protože psychoaktivní drogy působí subjektivní změny v náladě a vědomí, jež mohou být příjemné (euforie) nebo výhodné (zvýšená ostražitost), je mnoho z nich návykových. Proto se tyto substance někdy označují jako návykové látky. Časté užívání psychoaktivních látek může vést ke vzniku fyzické či psychické závislosti.

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Ten, kdo se věrohodným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy § 187 a §188 trestního zákoníku a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, **sám se vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.**

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci návykové látky v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit. To se též týká držení či distribuce omamné a psychotropní látky.
2. Návykovou látku je třeba odebrat žákovi za přítomnosti další osoby (metodika prevence, výchovného poradce, popř. zástupce vedení školy) a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci, držení či distribuci pokračovat.
3. Návyková látka je za přítomnosti dvou pedagogů bez dalšího zkoumání uložena do obálky, která je po vložení zalepena. Na obálku je nutné napsat, komu byla návyková látka odebrána, kdy a kde, kdo byl odebrání přítomen. Oba pedagogové se následně

na obálku podepíše. Obálka je pak uložena do zamykatelného trezoru či zamykatelné skříně. O celé záležitosti je bezprostředně informována ředitelka školy (ústně, popř. na služební mobil – 731 698 908).

4. Metodik prevence společně s pedagogem, který návykovou látku objevil, vyplní tiskopis „**Záznam ze šetření rizikového chování**“. Do závěrů kromě jiného uvede: „Celá záležitost je předána k šetření Policii ČR v Jihlavě. O výskytu omamné a psychotropní látky bude rovněž informován odbor sociálních věcí Magistrátu města Jihlavy, orgán sociálně-právní ochrany dětí a mládeže“.
5. Vyplněný „Záznam ze šetření rizikového chování“ předá ekonomce školy, která zajistí podpis zákonných zástupců na „Záznamu ze šetření rizikového chování“ a založení do složky žáka. Metodik prevence si kopii „Záznamu z rizikového chování“ založí do své agendy.
6. Zápisem do žákovské knížky metodik prevence informuje zákonné zástupce:
(Vážení zákonní zástupci, váš syn/vaše dcera se dnes dopustil/a závažného porušení školního řádu, kap. II. Opatření týkající se prevence nebo výskytu zneužívání omamných a psychotropních látek a jiných návykových látek. Celá záležitost je předána k šetření Policii ČR v Jihlavě. O výskytu omamné a psychotropní látky bude rovněž informován odbor sociálních věcí Magistrátu města Jihlavy, orgán sociálně-právní ochrany dětí a mládeže“).
7. V případě, že žák nemá žákovskou knížku, informuje zákonné zástupce telefonicky. Pokud z různých důvodů nelze zákonné zástupce informovat, oznámí tuto skutečnost výchovnému poradci. Ten zajistí, aby zákonní zástupci byli ústně informováni prostřednictvím asistenta pedagoga.
8. Celou záležitost metodik prevence, popř. zástupce ředitele **oznámí na Policii ČR v Jihlavě** – tel. číslo 158 (Policie obvykle chce znát jméno a příjmení žáka, datum narození, adresu bydliště). O této skutečnosti informuje ředitelku školy.
9. Metodik prevence rovněž bude telefonicky **informovat odbor sociálních věcí Magistrátu** města Jihlavy, orgán sociálně-právní ochrany dětí a mládeže.

Bc. Nina Schneiderová, vedoucí oddělení, tel.: 567 167 637

Mgr. Naďa Báčová, tel.: 567 167 625

Bc. Dana Živnůstková, tel.: 567 167 605

Mgr. Dana Kovářová, tel.: 567 167 624

Bc. Mikuláš Habermann, tel.: 567 137 622

10. Na nejbližší pedagogické radě třídní učitel/ka žáka, který závažným způsobem porušil školní řád, navrhne tomuto žákovi výchovné opatření (sníženou známku z chování).

Je nutné rozlišit distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání návykové látky je porušením školního řádu. Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.

Nález návykové látky ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem.
3. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

Útěk ze školy, útěk z akcí pořádaných školou

Krizový plán

Útěk ze školy nebo z akcí pořádaných školou můžeme klasifikovat jako specifický druh záškoláctví. Proto vyučovací hodiny, které žák z důvodu útěku neabsolvoval, pokládáme za neomluvené. Zmiňují se o tom autorky Renotíerová a Ludvíková ve své knize Speciální pedagogika.

„Záškoláctví je útěk ze školní výuky nebo nedostavení se do školy bez patřičné omluvy. Objevuje se v individuální i skupinové formě“ (RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. a kol. Speciální pedagogika. Olomouc: Universita Palackého. 2003, s. 242).

1. Útěk ze školy (svévolné opuštění školní budovy bez souhlasu vyučujícího) nebo útěk z akcí pořádaných školou řeší pedagog, který má žáka v té době na starosti, nebo pedagog, který danou skutečnost zjistil.
2. Celou záležitost **oznámí na Policii ČR v Jihlavě** – tel. číslo 158 (Policie obvykle chce znát jméno a příjmení žáka, datum narození, adresu bydliště, popř. jak byl žák oblečen).
3. Bezprostředně po volání policii pedagog o této skutečnosti **informuje ředitelku školy** (ústně, popř. na služební mobil – 731 698 908).
4. Pedagog, který útěk řeší, ve spolupráci s třídním učitelem (pokud jím sám není) **telefonicky vyrozumí zákonné zástupce žáka**.
5. Pokud to není z různých důvodů možné, oznámí tuto skutečnost výchovnému poradci. Ten zajistí, aby zákonní zástupci byli ústně informováni prostřednictvím AP.
6. Vyplní tiskopis „**Záznam ze šetření rizikového chování**“. Do závěrů kromě jiného uvede: Žákovi bude navrženo výchovné opatření.
7. Vyplněný „Záznam ze šetření rizikového chování“ předá výchovnému poradci, ten zajistí podpis zákonných zástupců na „Záznamu ze šetření rizikového chování“ a založení do složky žáka.
8. Hodiny výuky, které z důvodu útěku žák neabsolvoval, **jsou vykazovány třídním učitelem jako neomluvené**.

9. Třídní učitel/ka na nejbližší pedagogické radě navrhne žákovi výchovné opatření (popř. sníženou známku z chování). Po schválení pedagogickou radou postupuje běžným způsobem (oznámení ZZ o uložení výchovného opatření, popř. snížené známky z chování, dále pak převzetí uložení výchovného opatření).

Vulgární nadávky mezi žáky, vulgární nadávky směrem k pedagogům

Krizový plán

Nadávka je úmyslně hanlivé nebo urážlivé oslovení nebo označení osoby. Používá se obvykle jako součást slovního osobního útoku. Jako nadávky se často, ale ne výhradně, používají sprostá slova.

Nadávky lze rozdělit do následujících nejčastějších základních skupin:

- označení, které souvisí se sexuálním chováním, nebo které přímo nebo nepřímo označuje genitálie
- urážlivým způsobem popisuje ženu nebo ženské chování
- souvisí s vylučováním
- označuje jako různá zvířata – skutečná a smyšlená

Vulgární nadávky mezi žáky

3. Záležitost řeší pedagog, který byl svědkem hrubého porušování školního řádu. Pokud to není třídní učitel žáka, sdělí tuto skutečnost třídnímu učiteli.
2. Do listu výchovných problémů žáka učiní krátký zápis.
3. Vyplní tiskopis „**Záznam ze šetření rizikového chování**“. Do závěrů kromě jiného uvede: Žákovi bude navrženo výchovné opatření.
4. Vyplněný „Záznam ze šetření rizikového chování“ předá výchovnému poradci. Ten zajistí podpis zákonných zástupců na „Záznamu ze šetření rizikového chování“ a založení do složky žáka.
5. V případě opakujícího se nevhodného chování žáka (vulgární nadávky) třídní učitel/ka následně vyplní tiskopis „**Dopis – Informace ZZ o porušování ŠŘ a uložení VO**“. Do výchovného opatření napíše: *a proto mu/jí bude uděleno výchovné opatření: napomenutí třídního učitele (nebo důtka třídního učitele, nebo důtka ředitelky školy).*
6. Vyplněný tiskopis předá výchovnému poradci, ten pak následně ekonomce. Ta zajistí podpis zákonných zástupců a založení do složky žáka.

7. Třídní učitel/ka na nejbližší pedagogické radě navrhne žákovi výchovné opatření – napomenutí třídního učitele (nebo důtku třídního učitele, nebo důtku ředitele školy). Po schválení pedagogickou radou zašle zákonným zástupcům žáka **Dopis – Důtka TU (Dopis – Napomenutí TU, Dopis – Důtka ŘŠ)**. Předá ekonomce školy, ta zajistí podpis zákonných zástupců).

Vulgární nadávky směrem k pedagogům

1. Záležitost řeší pedagog, který byl slovně (vulgárním způsobem) napaden žákem.
2. Pedagog, který z výše uvedených důvodů volá OO Policie ČR v Jihlavě, použije služební telefon
3. Telefonní kontakty:
Dozorčí obvodního oddělení (stálá služba) – 974 266 651
Pprap. Jiří Šlechta – 974 266 687
Pprap. Radomír Krejčí – 974 266 667
4. Bezprostředně po volání policii pedagog o této skutečnosti *informuje ředitelku školy* (ústně, popř. na služební mobil – 731 698 908).
5. Pokud napadený pedagog není třídní učitel žáka, sdělí tuto skutečnost třídnímu učiteli.
6. Do listu výchovných problémů žáka učiní krátký zápis.
7. Vyplní tiskopis „**Záznam ze šetření rizikového chování**“. Do závěrů kromě jiného uvede:
„Celá záležitost byla nahlášena na Obvodní oddělení Policie ČR v Jihlavě, které bude výše uvedenou skutečnost řešit.“
8. Vyplněný „Záznam ze šetření rizikového chování“ předá výchovnému poradci. Ten zajistí podpis zákonných zástupců na „Záznamu ze šetření rizikového chování“ a založení do složky žáka.
9. Poté výchovný poradce vyzve zákonné zástupce žáka na jednání školní výchovné komise, která se bude celou záležitostí zabývat. Jednání se zúčastní napadený pedagog, třídní učitel žáka, výchovný poradce, zástupce vedení školy, pracovník OSPOD a zákonní zástupci žáka. Veškeré náležitosti ŠVK (termín jednání, pozvánky

zákonným zástupcům, pracovníkovi odboru sociálních věcí, zápis z jednání ŠVK, závěry) jsou plně v kompetenci výchovného poradce.

11. Na základě závěrů ŠVK třídní učitel na nejbližší pedagogické radě navrhne žákovi výchovné opatření (ředitelskou důtku), nebo sníženou známku z chování.
12. Napadený pedagog bez ohledu na šetření Obvodního oddělení Policie ČR v Jihlavě a jednání školní výchovné komise může kdykoli *podat na žáka trestní oznámení* (je to nanejvýše vhodné!).
13. Ředitelka školy/metodik prevence dle školního řádu informuje státní zastupitelství.

Vandalismus

(ničení školního majetku, ničení majetku žáků)

Krizový plán

Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek **jejich úplné zničení** (ulomené části nábytku, prokopnuté či proražené dveře, utržené vodovodní kohoutky, zničené školní pomůcky, učebnice, části oblečení apod.), **nebo významné poškození** (čmáranice a nápisy na zdech, na školním majetku, popsané nebo polité učebnice, oblečení žáků apod.)

5. Náhradu úmyslně způsobené škody budeme vymáhat po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých po jejich zákonném zástupci.
6. Jestliže žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, budeme o tomto chování informovat zákonné zástupce žáků a žákyň a dohodneme s nimi způsob náhrady.
7. V případě, že se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochoten škodu nahradit, vyrozumíme Polici ČR a oznámíme podezření na spáchání přestupku proti majetku.
8. O způsobené škodě provedeme záznam, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím ...

Postup:

A) způsobená škoda je nepatrná nebo malá

8. Situaci řeší pedagog, který byl přítomen vzniku škody nebo byl o této skutečnosti informován (např. jiným žákem, zákonným zástupcem žáka).
9. Písemnou formou v žákovské knížce informuje o této události zákonné zástupce žáka, který škodu způsobil.
10. Ústně informuje třídního učitele žáka, který škodu způsobil.

11. Do listu výchovných problémů žáka učiní krátký zápis.
12. Třídí učitel žáka, který se dopustil závadového chování, zváží, zda a jaké výchovné opatření vůči němu uplatní.

B) způsobená škoda je většího rozsahu

Škoda způsobená Základní škole Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace

1. Situaci řeší pedagog, který byl přítomen úmyslnému vzniku škody nebo byl o této skutečnosti informován (např. jiným žákem).
2. O způsobené škodě provede záznam, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím ... Použije *tiskopis Záznam ze šetření rizikového chování*. Po jeho vyplnění předá výchovnému poradce, který zajistí doručení zákonným zástupcům.
3. O rizikovém chování bezprostředně informuje ředitelku školy, popř. zástupce ředitelky školy.
4. S celou záležitostí seznámí třídní učitelku/ třídního učitele žáka, který se úmyslného chování dopustil.
5. Třídní učitel žáka, který úmyslně způsobil škodu většího rozsahu, vyzve jeho zákonné zástupce k návštěvě školy. Z jednání pořídí zápis (tiskopis Zápis z jednání se zákonnými zástupci žáka), kde bude popsáno, jak ke škodě došlo a předpokládaná výše škody (odhad způsobené škody zajistí ředitelka školy). V závěrech z jednání bude uvedeno:

Zákonní zástupci žáka xx se zavazují, že způsobenou škodu uhradí do 14 dnů, 1 měsíce???

Zákonní zástupci berou na vědomí, že v případě nezaplacení škody ve stanoveném termínu bude záležitost oznámena Policii ČR jako přestupek proti majetku.

6. Pokud zákonní zástupci žáka, který úmyslně způsobil škodu většího rozsahu, ve stanoveném termínu škodu zaplatí, celá záležitost je brána jako vyřízená.
7. V opačném případě krizový štáb školy v čele s ředitelkou školy podá oznámení na Policii ČR o úmyslném poškození nebo zničení věci.

Škoda způsobená na majetku někoho třetího (spolužáka)

1. Situaci řeší pedagog, který byl přítomen úmyslnému vzniku škody nebo byl o této skutečnosti informován (např. jiným žákem, zákonným zástupcem žáka).
2. O způsobené škodě provede záznam, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím ... Použije *tiskopis Záznam ze šetření rizikového chování*. Po jeho vyplnění předá výchovnému poradci, ten zajistí doručení zákonným zástupcům.
3. O rizikovém chování bezprostředně informuje ředitelku školy, popř. zástupce ředitelky školy.
4. S celou záležitostí seznámí třídní učitelku/ třídního učitele žáka, který se úmyslného chování dopustil a též třídní učitelku/ třídního učitele žáka, kterému vznikla škoda.
5. Třídní učitelka/ třídní učitel žáka, kterému vznikla škoda, písemně v žákovské knížce informuje zákonné zástupce o vzniklé situaci.
6. Pokud poškozený, poškozená nebo jejich zákonní zástupci o to požádají a sdělí výši škody, krizový štáb školy v čele s ředitelkou školy podá oznámení na Policii ČR o úmyslném poškození nebo zničení věci.
7. Tím bude celá záležitost brána jako vyřízená.

Volání Policie ČR v Jihlavě

(šikana, krádež, útěk ze školy, vyhrožování, vulgarita vůči pedagogovi atd.)

Krizový plán

1. Pedagog, který z výše uvedených důvodů volá OO Policie ČR v Jihlavě, použije služební telefon.
2. Telefonní kontakty:
Dozorčí obvodního oddělení (stálá služba) – 974 266 651
Pprap. Jiří Šlechta – 974 266 687
Pprap. Radomír Krejčí – 974 266 667
3. Bezprostředně po volání policii pedagog o této skutečnosti **informuje ředitelku školy** (ústně, popř. na služební mobil – 731 698 908).

Šetření žáků příslušníkem OO Police ČR v Jihlavě v budově školy

Dle zákona č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů jsou policejní orgány oprávněny při plnění úkolů požadovat pomoc a součinnost a vyzvané osoby jsou povinny této výzvě vyhovět.

Je nutné ale rozlišovat mezi **šetřením** (to lze provést ve škole za přítomnosti pedagoga nebo jiné osoby mající zkušenosti s výchovou mládeže) a **výslechem** (ten musí být vykonán za přítomnosti pracovníka OPD nebo psychologa a konat by se měl mimo prostory školy).

Škola by proto měla umožnit nejvýše předběžné šetření žáků podle zákona 283/1991 Sb., za účasti vedení školy nebo některého pedagoga. O tomto šetření by měl být vždy informován třídní učitel, který tuto skutečnost sdělí rodičům šetřeného žáka.

1. V případě, že žák bude ve škole šetřen policií, je vždy bezpodmínečně nutná přítomnost pedagogického pracovníka školy.
2. O tom, kdo bude šetření přítomen (TU, VP, jiný pedagog), rozhodne ředitelka školy, popř. zástupce ředitelky školy.

3. Určený pedagog o této skutečnosti informuje zákonné zástupce žáka ***písemně zápisem v žákovské knížce*** (*Vážení zákonní zástupci, váš syn/vaše dcera dnes byl/a za přítomnosti pedagoga školy šetřena příslušníkem OO Policie ČR v Jihlavě z důvodu podání svědectví*).
4. Pokud není žákovská knížka k dispozici, informuje zákonné zástupce šetřeného žáka služebním mobilem.

Postup při předvolání, předvedení nebo zajištění žáka

Postup při předvolání osoby mladší 15 let řeší Závazný pokyn policejního prezidenta č. 8/2002 v čl. 8 odst. 1 a s odkazem na § 12 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů: „Osobu mladší 15 let lze předvolat k podání vysvětlení nebo jinému

úkonu pouze prostřednictvím jeho zákonného zástupce, orgánu sociálně právní ochrany nebo prostřednictvím školy, jíž je žákem, nebo jiného obdobného zařízení.”

Postup při předvedení dítěte řeší čl. 8 odst. 10 zmíněného Závazného pokynu policejního prezidenta ve smyslu § 13 odst. 6 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů: “Vyžaduje-li závažnost a neodkladnost prováděného šetření předvedení osoby mladší 15 let na útvar policie, je předvedení prováděno zpravidla policisty v občanském oděvu za použití civilního vozidla. Specialista zajistí bezprostředně po předvedení přítomnost osoby způsobilé k jejímu střežení i k případné účasti na služebních úkonech. Je-li předvedení provedeno ze školy nebo zařízení, specialista zajistí přítomnost třetí osoby po celou dobu služebního zákroku i služebních úkonů. Pominou-li důvody předvedení, osobu mladší 15 let předá zpět do školy nebo zařízení, ze kterého byla předvedena, nebo ji předá zákonnému zástupci.”

Další povinnost ukládá policii § 14 odst. 4 téhož zákona: “Po zajištění je policista povinen na žádost osoby zajištěné vyrozumět o této skutečnosti některou z osob uvedených v § 12 odst. 3, případně jinou jím určenou osobu. Jedná-li se o osobu mladší 18 let, je policista povinen ihned vyrozumět zákonného zástupce této osoby. V případě

zajištění osoby mladší 15 let, vždy též bez odkladu vyrozumí orgán sociálně-právní ochrany mládeže”.

1. Předvedení žáka školy na útvar policie v průběhu vyučování může povolit pouze ředitelka školy, zástupce ředitelky školy, popř. výchovný poradce.
2. Příslušník policie ČR je povinen předem o této skutečnosti informovat zákonné zástupce žáka. Škola poskytne kontakt na zákonné zástupce žáka.
3. Předání žáka školy k odvozu na útvar Policie ČR musí být vždy přítomen pracovník odboru sociálních věcí MmJ, OSPOD (pokud není přítomen zákonný zástupce).
4. Před odvozem žáka pověřená osoba (ŘŠ, ZŘŠ, VP) vyplní společně s příslušníkem Policie ČR tiskopis **Zápis o předání žáka**.
5. Po skončení úkonu předvolání, předvedení nebo zajištění žáka příslušník Policie ČR osobně předá žáka pouze výše jmenovaným pověřeným osobám školy. V případě, že žák je příslušníkem Policie ČR předán zákonným zástupcům, je tento povinen o této skutečnosti informovat vedení školy.

Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, je možné se s Policií ČR dohodnout, že žákovi do školy dovezou *předvolání na útvar policie*. Ten se pak spolu se zákonnými zástupci v uvedený termín na útvar dostaví (nebo nedostaví). Předejdeme tak stížnostem ze strany některých zákonných zástupců, že nejsou přítomni při předvolání nebo předvedení svého dítěte na Polici ČR (i když je zajištěna přítomnost pracovníka OSPOD).